

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen/ januari-februari 2019

Wie zijn wij onderweg?

PATER DECKERS IS ZALIG VERKLAARD

JONGEREN EN KERK

OOG VOOR HET WELZIJN VAN MEDEWERKERS

OP PAD MET MARIA

© Olivier Lins

› “We zijn de oorlogsslachtoffers onze herinnering en ons gebed verschuldigd. Aan hen zijn we het verschuldigd om te werken aan vrede, en om woorden en gebaren te wenen die tot oorlog kunnen leiden.” Dat zei onze bisschop op een herdenkingsplechtigheid op de begraafplaats van het Schoonselhof honderd jaar na het einde van Wereldoorlog I op Wapenstilstand 11 november. Nadien ging hij voor in een vredesviering in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal en legde hij met de anglicaanse bisschop Jonathan Goodall bloemen neer in de kapel van Onze-Lieve-Vrouw van de Vrede, ter nagedachtenis aan alle slachtoffers van oorlog en geweld. “Geen familie zonder verhaal over de Eerste Wereldoorlog”, getuigde hij in zijn homilie. “Het ‘Te Velde’ klonk ook op de uitvaart van mijn grootvader. De kogel die hem trof aan de IJzer heb ik laten inwerken in een borstkruis dat ik draag op 11 en 15 november. Ik draag het borstkruis in herinnering aan hem, en aan alle slachtoffers van vroeger en van nu. Kogels van geweld en palmtakken van vrede: ze vinden elkaar op het kruis van Jezus Christus.”

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Wie zijn wij als mensen onderweg?	4
De weg van Abraham	10
Pater Charles Deckers werd zalig verklaard	12
Jongeren en religie	14
Een vraag? Een traject!	16
Zorg op maat	17
De kiosk	18
Vorming	22
Doorkijk	23
Jongerenkatern	24
Was jij erbij?	26
Het voorval	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.
 Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.
 Hoofdredactie: Ilse Van Halst
 Redactieraad: Marjolein Bruyndonckx, David Godecharle, Ann Huber, Jan Kint, Olivier Lins, Saskia van den Kieboom, Laurens Vangeel, Lea Verstricht, Bart Willemen
 Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.
 Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, 03 210 08 37, abonnementen.relevant@kerknet.be.
 Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Een steunabonnement kost 50 euro.
 Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Frank Bahnmüller

WE ZIJN ER BIJ LANGE NIET

We zijn er bij lange nog niet. We hebben nog een hele weg te gaan ... Het zijn opmerkingen die je enkele jaren geleden hoorde in ons bisdom, toen we de weg insloegen naar de oprichting van pastorale eenheden. Evenzo hoor je vandaag in de wandelgangen

wel eens de opgeluchte verzuchting: “We zijn er bijna.” Want ja, de meeste pastorale eenheden zijn opgericht. We zijn bijna rond.

Mis poes! Zelfs als alle pastorale eenheden op de kaart gezet zijn, dan nog zijn we er bij lange niet. Ook dán zijn we in navolging van Jezus als Kerk voortdurend onderweg. Dat is meteen de rode draad in deze jaargang 2019 van *Relevant*.

In dit nummer staan we stil bij wie onderweg is. Zijn wij onderweg? Wie zijn wij als christenen onderweg? Met wie zijn we onderweg? Wat doet het met ons om onderweg te zijn en als onze koers onderweg verandert? In het dossier nemen meerdere getuigen je mee op hun tocht.

In elk nummer willen we dit onderweg zijn ook Bijbels duiden. Myriam Smits nodigt je uit om je tent op te breken en met Abraham op pad te gaan.

Met onze bisschop en mgr. Kockerols verkennen we de weg van verbondenheid en dialoog die Charles Deckers aflegde. De witte pater uit ons bisdom werd op 8 december in Algerije zalig verklaard. Verder staan we stil bij jongeren, begeleidingstrajecten, het zorgteam en zoveel andere mensen en initiatieven onderweg in ons bisdom.

Jos Bonroy, verantwoordelijke van de Diocesane Lourdesbedevaarten, neemt een jaar lang zijn toevlucht tot Maria, met wie we ons zo verwant voelen in onze zoektocht naar zin, in vreugde en in pijn.

Het ga je goed, dit jaar onderweg!

Ilse Van Halst

WIE BEN IK EN WAARTOE BEN IK GEROEPEN?

“Hoe lang ben je onderweg geweest?” Het is een bijzonder actuele vraag in onze regio. Je weet dat de ring rond Antwerpen zal vastzitten. Alleen weet je van tevoren niet waar en wanneer, of voor hoelang. Je weet dat er een file zal staan tussen Antwerpen en Mechelen of tussen Antwerpen en Herentals. Alleen weet je bij voorbaat niet hoe snel je erdoor geraakt. Soms is de trein sneller. Alleen heeft die ook wel eens vertraging en kun je niet voorspellen wanneer.

Onderweg kom je altijd onvoorziene hindernissen tegen: versnellingen of vertragingen, meevallers of tegenvallers, vriendelijke of onvriendelijke weggebruikers. Zo is het ook langs de weg van het leven.

Onze levensweg bestaat niet uit een rechtlijnig traject van A naar B. Dat zou al te gemakkelijk

zijn. Het kan gebeuren dat we een lange tijd vlot onderweg zijn en dan plots vastlopen. We kunnen iemand verliezen met wie we samen vertrokken waren. Onze motivatie of ons enthousiasme voor een bepaald project kan wegvallen. Er kan harde concurrentie of tegenstand opduiken. We kunnen tot een ander en beter inzicht komen. Of vrienden kunnen ons aanspreken voor een ander project. Ze hebben iets nieuws in ons gezien. Kortom: zelden verloopt een mensenleven langs één spoor, van begin tot einde. Het leven nodigt ons uit om bij te sturen.

Onderweg met de wagen maak ik dankbaar gebruik van mijn gps. Een wonderbare uitvinding is dat! Vooraleer ik de garage uitrijd, geef ik mijn bestemming in. Ik moet enkel luisteren en volgen. Een aangename stem geeft mij

de nodige aanwijzingen. Wanneer een traject vastloopt, berekent en dicteert het systeem meteen een alternatieve route. Was de weg van het leven maar zou eenvoudig! Die luxe is ons echter niet gegeven. We kunnen niet zomaar de stem van iemand anders volgen. We moeten zelf nadenken en overwegen, inschatten en bijpassen, oordelen en beslissen. We moeten een persoonlijke onderscheiding maken, zou paus Franciscus zeggen. Wie ben ik en waartoe ben ik geroepen? Deze moeilijke vraag mogen we niet ontlopen. Ze behoort tot het mens-zijn.

Het woord ‘onderweg’ kennen we uit het evangelie van de Emmaüsgangers (Lucas 24, 13-35). De twee leerlingen uit het verhaal zijn onderweg van Jeruzalem naar Emmaüs, maar ze zijn vastgelopen. Jezus is gekruisigd, gestorven en begraven. Ze zijn ontgoocheld en ontdaan. Zo kunnen ze niet verder. Zonder dat ze het doorhebben, stapt Jezus met hen mee, als een vreemdeling. Hij gaat met hen in gesprek. Wanneer ze thuiskomen, nodigen ze Hem aan tafel. Pas bij het breken van het brood herkennen ze Hem. En zeggen tot elkaar: “Was het niet hartverwarmend zoals Hij onderweg met ons sprak en de Schriften voor ons opende?”

Jezus stapt of reist met ons mee, niet als een gps, maar als een vriend. Hij maakt geen berekeningen in onze plaats. Hij neemt geen beslissingen van ons over. Hij geeft geen bevelen naar links of naar rechts. Wel spreekt Hij onderweg met ons en beroert Hij ons hart. Hij schept verbinding en vertrouwen. Hij opent de Schriften en vertelt over Gods lange route met zijn volk. Zijn aanwezigheid maakt het verschil. Zij is hartverwarmend.

› Mgr. Bonny woonde de zaligverklaring van pater Charles Deckers bij in Oran in Algerije. Lees zijn verhaal op blz. 12-13.

+ Johan Bonny

🐟 Soms staat je leven op z'n kop. Toch is er niet enkel licht aan het eind van de tunnel, ook onderweg zijn er lichtpuntjes.

WIE ZIJN WIJ ALS MENSEN ONDERWEG

✚ **BEN IK ONDERWEG? WIE BEN IK ONDERWEG? WAT DOET HET MET MIJ OM ONDERWEG TE ZIJN? EN WIE STAPT MEE OP MIJN WEG?**

MOBIEL MENS-ZIJN

*Waar kom je vandaan? En waar ga je heen? Deze vragen duiken geregeld op in de Bijbelse verhalen die al eeuwenlang miljoenen en zelfs miljarden mensen inspireren. Ze tonen hoe helder die eeuwenoude wijsheid het wezen van de mens weet te vatten, namelijk als iemand die onderweg is, die gaat van her naar der, die een zekere onrust in zich draagt en waarschijnlijk nooit helemaal zal thuiskomen op deze wereldbol. **Mensen als wezens onderweg – fysiek, mentaal, gelovig: het kan een nieuw licht werpen op mensen die op de deuren van onze landen en gemeenten aankloppen, en op ons, christenen, die van in het begin ‘mensen van de weg’ worden genoemd.***

Lea Verstricht

De eerste vraag van God aan de mens, bij zijn bezoek aan de tuin van Eden, klinkt: “Mens, waar ben je?” (Genesis 3, 9). Ik noem het wel eens de ‘erf-vraag’, de vraag die in ons gegrift staat. We zijn als het ware een leven lang op zoek naar een antwoord op die vraag. Terugkijkend op het leven dat al voorbij is, ontkom ik niet aan de vaststelling dat ik die vraag altijd anders heb beantwoord. We blijven zelden op dezelfde plaats staan, ook al wonen we misschien allang op dezelfde plaats. Hoe kijken we naar onszelf als we ons onderweg weten? Verandert dat ons mens- en wereldbeeld? Laten we Gods roep in ons klinken: “Trek weg uit je land en ga naar het land dat ik je wijzen zal” (Genesis 12, 1)?

Vertrekken

Wegtrekken of vertrekken is altijd loslaten wat vertrouwd is. Het is een begin van een zoektocht. Wanneer je vertrekt, is het nooit duidelijk waar je heen gaat, ook al is het goed gepland. Zo ging mijn eerste vertrek van de geborgenheid die ik thuis kende richting kleuterschool. Mijn geboortedorp verliet ik richting dichtstbijzijnde stad voor de secundaire school, daarna ‘op kot’ in Leuven en toen we trouwden, begonnen we iets heel nieuws.

Tussendoor vertrok ik op kamp, op vakantie, enzovoort. Het leven lijkt een aaneenschakeling van vertrekken. We worden als het ware steeds opnieuw gegooid in de wereld, die steeds wijder wordt. Vanaf onze eerste jaren leren we de wereld als onze ‘thuis’ ontdekken. En dat gaat dus niet zonder slag of stoot. De wereld hebben wij niet gemaakt, en zit vol verrassingen, positieve en negatieve. Leven is een avontuur, zoals ook elk bewust onderweg zijn dat zou kunnen of moeten zijn.

Op weg

Het avontuurlijke karakter van ons mens-zijn ligt in het feit dat we eigenlijk niet weten waarheen we op weg zijn, waar de weg ons brengt of wat de weg met ons zal doen. Je hoort het pelgrims wel eens zeggen: de weg gaan is belangrijker dan de bestemming. Zo stelt pelgrim Jan Heyde: “Onderweg zijn het de essentiële dingen die tellen: een bed, een maaltijd en goed gezelschap.” Of om het met een boeddhistisch spreekwoord te zeggen: “De volmaaktheid wordt niet gevonden in het bereiken van het einde van de weg, maar in het wandelen van de weg.”

Wanneer we onderweg zijn, of het nu letterlijk of figuurlijk is, ontdekken we een veranderend landschap, zonder dat dat bedreigend hoeft te zijn. Verandering hoort erbij en doet zelfs deugd. Beeld je eens in dat je een boswandeling nooit zou kunnen inruilen voor een weids of wijds landschap, en omgekeerd dat je de wijde ruimte nooit zou mogen laten onderbreken door de geborgenheid van een bos. Er zou een brok leven aan jou voorbijgaan, en je zou al snel opgesloten geraken in de eentonigheid van het bestaan.

Onderweg zijn vraagt dat we de controle over wat ons overkomt leren uit handen geven en ons leren overgeven aan wat groter is dan onszelf. Het is altijd een reis naar buiten, het vreemde meepakken, zelfs met een boek in de zetel. Het is vaak in het loslaten van de controle dat momenten van geloof en hoop, van zin en betekenis zich kunnen ontvouwen, juist omdat we ons kunnen laten overmeesteren door vergezichten, of dat we ons leven durven te leggen in handen van anderen of van de Andere.

De ander

In onze jongere jaren zongen we hartstochtelijk: “Wij zijn samen onderweg, hallelujah!” Het is vooral dat woordje ‘samen’ dat het onderweg zijn zo ‘jubelenswaardig’ maakt. Een mens is fundamenteel een eenzaam wezen. De meest intieme dingen beleef je alleen. Fysieke pijn bijvoorbeeld is niet in woorden te vatten, en dus ook niet te delen. En uiteindelijk sterven we, hoe omringd ook, alleen. Maar onderweg komen we mensen tegen. Hallelujah. De relatie met de ander is een complex iets, nooit vanzelfsprekend. Mensen komen en gaan in ons leven, slechts enkelen komen we een leven lang tegen. Die langere verbintenissen creëren banden die mee bepalen waar en hoe onze weg loopt.

In deze zin durft de Kerk zich, in de echo van Bijbelse verhalen, te typeren als een volk Gods onderweg. Mensen die zich herkennen in datgene waarnaar Jezus hen trekt, en daarom besluiten om Hem te volgen, zijn mensen die op weg zijn naar een rijk dat niet van deze wereld is, maar waarvan ze geloven dat het toch al begonnen is op deze aarde. Het rijk van God, waartoe christenen zich bekeren, is iets waarvan we weten dat het er is, maar waarnaar we steeds op weg zijn, net als Abraham, die vertrok “zonder te weten waarheen”, “maar hij wist van de stad met fundamenten”. Het hele Oude Testament getuigt van het volk onderweg: door de woestijn

© Lesbeth Pullinckx

› *Onderweg zijn is altijd een reis naar buiten, zelfs met een boek in de zetel.*

na de bevrijding uit Egypte, als volk dat als balling wordt weggevoerd, maar dat ook kan terugkeren naar het eigen land. En ook Jezus stuurt zijn leerlingen op weg, “twee aan twee”, niet elk voor zich.

Met God en Jezus als gidsen durven christenen zich altijd geborgen te weten. Het is de gave van de Ander die met ons op weg gaat en die we kunnen vertrouwen, hoe onzeker de toekomst ook. Dat doen mensen soms ook, die elkaar dragen in goede en minder goede tijden. Dat weten is geluk. Zo zou Kerk moeten zijn.

Dat mensen elkaar ook in het ongeluk kunnen storten, hebben de meesten van ons ook al mogen ervaren, spijtig genoeg. We kennen de beelden van mensen, met elkaar onderweg naar betere oorden. De vluchtelingen- en migratiestromen worden vaak als ‘een probleem’ bestempeld. De vraag is of het probleemkarakter ligt in het feit dat ze onze richting uitkomen en wij onze veilige cocon niet willen openbreken, of in het gegeven dat mensen altijd opnieuw gedwongen worden hun vertrouwde grond te verlaten omdat het niet langer leefbaar is. ‘Altijd onderweg’, zo titelt het begin van de rondleiding door het Red Star Linemuseum in Antwerpen. Met dan een geschiedenis vanaf de eerste mensen tot nu. De migrant is meer de norm dan de sedentaire mens, leert ons *De wereldgeschiedenis van Vlaanderen*. Mensen zijn meestal samen onderweg, hallelujah, om elkaar niet los te laten en elkaar tot steun te zijn, in tijden van oorlog en onzekerheid, maar ook in tijden van liefde en geborgenheid.

Rustpunten en omwegen

Onderweg zijn is zelden recht door gaan. Op lange tochten kennen we het belang van rustpunten. Ook op onze levenslange tocht mogen we de zin daarvan niet onderschatten. “Stilstaan is achteruitgaan”, klinkt het in bepaalde milieus. Maar niets is minder waar. Het vooruitgangdenken dat ons de laatste decennia voortstuwde, blijkt ons vooral tegen muren te doen aanlopen en ziende blind te maken. De aandacht voor depressies, burn-outs, bore-outs en zelfdodingen roepen om stil te staan, om rust in de weg van mensen. We mogen gerust tijd maken voor reflectie en contemplatie. Moderne kunst nodigt uit om in het schijnbaar oppervlakkige een diepere betekenis te ontdekken. Therapieën verhuizen van de behandelkamer naar de natuur, het bos of de tuin in, om het contact met de aarde te herstellen en om onszelf terug te gronden. Op de vragen “Waar kom je vandaan?” en “Waar ga je heen?” kunnen we al hollend geen juiste antwoorden geven. Dat veronderstelt fysieke en mentale ruimte die kansen biedt om onze weg te overschouwen. “Op een gegeven moment zit je vol, te veel ervaringen die geen plek krijgen, en dan past er niets meer bij, ook geen wereldwonder. Het enige medicijn is terug naar huis, opladen”, zegt iemand die van reizen haar levensdoel heeft gemaakt.

Niet zelden merken we bovendien dat ‘de weg vooruit’ een illusie is. Omwegen en dwaalwegen maken deel uit van ons levenspad. En dat is niet erg, zolang we maar weten waartoe dat dolen heeft geleid.

Misschien bracht het ons wel op plekken waarvan we het bestaan niet vermoedden of heeft het ons leven een richting gegeven die we zelf niet konden bedenken. De idee-fixe die zich soms van ons meester maakt en die stelt dat ons leven op aarde te kort is om veel te dwalen, maakt misschien wel dat we juist heel wat kansen laten liggen die in ons geplande en georganiseerde bestaan geen of te weinig plaats krijgen. Toon Tellegen, onder meer bekend van zijn dierenverhalen van de eekhoorn en de mier, is gefascineerd door het ‘onderweg zijn’. Denk aan de tocht van de prins in 365 dagen naar Doornroosje. Hij ontwikkelt in zijn schrijven een interesse voor het “wankelen en stokken” en voor het “zich in bochten wringen om de vraag naar het eigen bestaan te beantwoorden”, stelt doctoraatsstudente Eva Billiard in haar thesis over de Nederlandse dichter. Omwegen zijn niet te vermijden, en soms blijken ze maar in een latere fase omwegen te zijn geweest, maar ze dragen bij aan het avontuur van het leven. Ze wegwerpen als zinloos is zelden vruchtbaar.

We lopen maar en lopen maar. En soms komen we op een punt uit waar we eerder zijn geweest. Dan denken we: als we nu verder gaan langs dezelfde weg waarlangs we de vorige keer zijn gegaan, dan komen we weer op dit punt uit, dat móet ... maar dat gebeurt niet. Het gaat altijd weer anders. (Toon Tellegen)

“De Russische sprookjes van Tellegen zijn die van de zijweg, de achteruit, of het nog-eens-maar-anders,” zegt Jacq Vogelaar in zijn analyse van Tellegens proza.

Verbeelding en dromen

We geraken er niet zonder dromen en zonder verbeelding. Vermoede perspectieven trekken mensen vooruit. Het hele Bijbelse verhaal is een aaneenschakeling van nieuwe visioenen, nieuwe perspectieven, waaraan mensen zich optrekken die onderweg zijn. De nogal berooide start na de verbanning uit het paradijs en de daaropvolgende verhalen laten zien dat de wereld niet degene is die we graag dromen: broedermoord, zondvloed en taalverwarring houden ons met de voeten op de grond. Maar onderweg wordt ons nieuw land beloofd, bevrijding, koninkrijken waar we verblijven, terugkeer naar huis, tot wanneer op het einde van het laatste boek de stad wordt verbeeld waar God met zijn mensen komt wonen.

“In gedachten zijn mensen onderweg altijd bij de plek waar ze naartoe willen”, merkt een fotografe op die de vakantieuittocht naar het land van herkomst fotografeert. Dromen houden ons gaande. Verbeelding is de basis voor inspiratie en nieuwe ideeën. En die zijn nodig. Een aantal hedendaagse ontwikkelingen, zoals de ecologische crisis of stedelijke veranderingen, dwingen ons om na te denken over hoe wij vandaag willen (samen)leven. Ook daarvoor is verbeeldingskracht nodig.

Aankomen

Waar zullen we uitkomen? Abraham zag zijn beloofde land geen werkelijkheid worden, en Mozes zag het enkel vanuit de verte. We reizen altijd ergens heen, op zoek naar geluk, zo leren verhalen van mensen op de vlucht. We zijn altijd onderweg om ergens thuis te komen. Zo leerden de oude Grieken ons in het verhaal van Odysseus.

En waar is ‘thuis’ dan? Dat kunnen de meesten pas vertellen als ze op het einde van hun leven zijn en als ze al een hele route hebben afgelegd. Op het einde van zijn tweede autobiografische boek vraagt de zeventigjarige joods-Hongaarse schrijver György Konrád: “Waar is thuis? Thuis is waar ze me niet doodslaan. Waar ik mijn kinderen in veiligheid kan weten. Waar personen en woorden respect verdienen.” Of met andere woorden, thuis is waar ik mag bestaan en een hoop kan koesteren dat het leven de moeite waard is. Daarnaast zijn mensen onderweg.

VAN BEAURAING TOT POELKAPELLE

“Gist in het deeg”, flitst door mijn hoofd na deze bijzondere ontmoeting. Ik heb een evangelie in de praktijk meegemaakt. “Wij zijn gewoon een groepje vrijwilligers, vrienden die doen wat het hart hun ingeeft”, zegt Paul Proost, vrijwilliger bij de Marrakeshgroep in de Emmaüsparochie in Turnhout bescheiden, alsof het allemaal niet zoveel voorstelt. Toch begeleidt de groep maar liefst 165 vluchtelingen, verspreid over het hele land, van Beauraing tot Poelkapelle. Het zijn mensen die ze in hun eigen omgeving in Turnhout leerden kennen en trouw blijven, ook als ze verhuizen of verplaatst worden.

De ontvangst bij André Van Bourgognie en zijn echtgenote Paula is warm en hartelijk. De vrienden van de Marrakeshgroep getuigen er over hun ‘op weg zijn’ met vluchtelingen. Hun verhaal begon in 2015. Als directeur van de plaatselijke basisschool ont haalde Paul Proost families uit opvangcentra letterlijk met open armen aan de schoolpoort. Het was voor iedereen in Zevendonk duidelijk: vluchtelingen zijn hier welkom. De inzet voor vluchtelingen overkwam hen als het ware. “Wij hebben altijd gedaan wat we konden voor mensen die het minder goed hebben”, zegt Paula welgemeend. Ze beschrijft haar emotie toen een vader van een communicant de kerk binnenkwam in het trouwkostuum van haar echtgenoot. “Ik kon er toen al niet meer in”, lacht realist André hartelijk. “Het gaat om mensen.”

Acht vrienden, 24 uur op 24 beschikbaar, 7 dagen op 7. WhatsApp is hun medium. Op elk moment kan op hen een beroep gedaan worden. “Je moet dat zo doen,” getuigt Josine Desguin met de zachte bescheidenheid die haar typeert, “want bij de mensen die we begeleiden doen allerlei noden zich vaak onverwacht voor.” “Ik rijd tachtigduizend kilometer per jaar rond”, vertelt Paul laconiek. Zomaar, vrijwillig. “Maar wat je terugkrijgt aan warmte en vriendschap, is onbetaalbaar. We zijn familie: papa, mama, oma, tante, broer ... En dat samen met onze brede achterban aan stille schenkers en sympathisanten.” Sofie Broeckx getuigt als jonge moeder. “Ik merk dat onze inzet ook een leerschool is voor mijn kinderen. Ze begrijpen nu dat niet iedereen het zo goed heeft als zij.” Er komen verhalen over gastvrijheid en genegenheid. “Mensen met een warm hart die willen luisteren naar elkaars verhaal”, lees ik in de folder van de Marrakeshgroep. “Wat ons sterk maakt, is dat jij op mijn deur mag kloppen en ik op de jouwe.”

Hun deskundigheid valt op. Ze kennen de regelgeving door en door. Met enige ironie vertellen ze hoe zelfs OCMW-medewerkers hen opbellen om informatie te vragen of soms werk op hen af te schuiven. Ze geven niet alleen vis, maar leren ook vissen. “We ontwikkelden een systeem om zelfstandigheid bij te brengen. Veel mensen leggen al hun administratieve documentjes op tafel. Het komt uit broekzakken, tassen of kasten, doorweekt, verfrommeld, nauwelijks leesbaar. Beetje bij beetje leren we hun om alles zelf te klasseren.” Hier zit geen groepje naïevelingen of dromers, dit zijn mensen met visie.

Toch ervaren ze weerstand. “Onze samenleving ‘ont-menselijkt’ de vreemdeling. Men spreekt over hen, niet met hen.” Met spijt zien ze dat

© Peter Rogé

© Peter Rogé

- *Het werk van de Marrakeshgroep is een interreligieuze ontmoeting. Delen wie we zijn en elkaar dragen als gelovigen, in het besef dat dezelfde God ons draagt.*
- *Twee meisjes, dromend van een toekomst in de Kempen. Koesteren ze eenzelfde droom?*

vluchtelingen doorgaans genegeerd worden door wie naast hen wonen, leven en werken. Een groot contrast met hun eigen cultuur van gastvrijheid. “Ik ben blij dat jij hier bent!”, drukt Paul hen dan op het hart. “We kregen zelfs het verwijt dat we een ‘aanzuigeffect’ creëren, nota bene uit sociale hoek”, klinkt het verontwaardigd. Alsof het er vooral op aankomt noodlijdende medemensen op afstand te houden. Volgens de groep ligt hier een kans voor de Kerk om vandaag haar unieke stem in het publieke debat te laten horen. Om te spreken over naastenliefde en menselijke waardigheid.

Wat drijft deze vrijwilligers? “We doen dit vanuit ons geloof. Het is God ontmoeten in de kwetsbare.” Ze praten voluit over de geloofsgesprekken die ze met vluchtelingen voeren. “Inshallah”, zegt Paul met een buiging. “God is doorweven in hun leven.” Als ik dacht dat de vluchteling worstelt met God, vergis ik me. “Ze zijn God juist dankbaar dat ze nog leven en Hij bij hen blijft”, vult Josine aan. Het werk van de Marrakeshgroep is een interreligieuze ontmoeting. Delen wie we zijn en elkaar dragen als gelovigen, in het besef dat dezelfde God ons draagt.

David Godecharle

VAN VERLIES NAAR RECHTOP STAAN

“Sinds een tiental jaar ben ik werkzaam als pastoraal werk(st)er. In 2013 werd ik voor het eerst geconfronteerd met een burn-out, ik herviel in 2017. Ik was opgebrand, uitgeput, leeggeroofd. Ik had geleerd om altijd alles te geven en om niet stil te staan bij wat ik zelf voelde. Ik was er voor anderen en liet me niet verslaan.

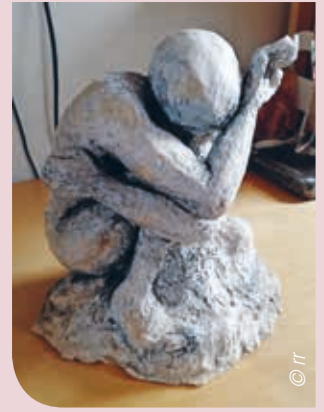
In 1961, ik was toen viereneenhalf jaar jong, werd ik als kind van de collaboratie geconfronteerd met de veroordeling van mijn ouders om hun oude keuzes. Ons hechte gezin viel uiteen. Die ontwrichting heb ik steeds als een onrechtvaardige bestraffing ervaren. Ik verloor mijn ouders, broers en zus, hoorde een vreemde taal, leefde plots in een ongekende omgeving, werd ontworteld uit mijn geboorteland. Ik begreep het niet maar voelde de pijn heel scherp aan. Die diepgaande ervaringen tekenden mijn leven.

Terug herenigd met mijn familie kende ik een mooie jeugd. Ik liet me doorheen mijn leven leiden door drie passies die me staande hielden: geloof, zorg voor mensen en kunst. Al heel jong koos ik voor een opleiding in het kunstonderwijs. Na mijn studies ging ik aan de slag in een instelling voor bijzondere jeugdzorg van waaruit ik de keuze voor een religieus leven maakte.

Heel wat jaren later koos ik ervoor om deze context te verlaten en mijn geloofsleven verder uit te bouwen als pastoraal werkende. Na de opleiding opteerde ik ervoor om bij mensen in armoede te werken. Mijn pad leidde me in 2013 naar de opleiding CIMIC, Centrum voor Intercultureel Management en Interculturele Communicatie, in Mechelen.

Deze opleiding verwacht van de student de bereidheid zichzelf in vraag te stellen. Mijn goed verborgen familiale geschiedenis en loyaliteit tegenover dat verleden werden hier drastisch overhoop gehaald. Wie was ik? Waarom en van waaruit deed ik wat ik deed? Wat klopte en wat niet? Het haalde me voor de eerste keer stevig onderuit. Ik schreef geen paper, maakte wel een

reeks eigenzinnige tekeningen over de leerstof en wat dat alles met mij had gedaan. Ik krabbelde terug recht en begon met hernieuwde kracht te werken. Tot in 2017 mijn geestelijk begeleider totaal onverwacht overleed. Mijn wereld stortte in. Nooit eerder had ik iemand zoveel vertrouwen durven geven als hem. Ik herbeleefde de verborgen kwetsuren, de knagende pijn van een onverwacht en diep rakend verlies.

Toen ik het voorstel kreeg om na die ingrijpende gebeurtenis in therapie te gaan, voelde ik me diep vernederd en zelfs kwaad. Tegelijk begreep ik dat het een ultieme kans was om mijn diep gewortelde pijn vast te pakken. Het vergde mentaal en fysiek heel wat van mijn krachten, maar ik ben de weg gegaan. Een oefening in de therapie bracht me tot in de kern van de diepe pijn van dat eerste verlies. Maar ook voor het eerst liet ik toe dat ik met zoveel zorg en liefde werd omringd. Het verdriet mocht langzaam helen. Mijn kwetsuren zijn nu meer dan voordien een kracht geworden om anderen nabij te zijn. Ik kan nog beter meeleven met het gekwetste kind, de vluchteling, de gevangene, zonder hun pijn als een last op mijn schouders te nemen.

Het grote verlies van een dierbare medemens werd een kans om te helen, voor mij een verrijzenisverhaal. Ik heb niet langer één paar handen om me aan vast te klampen maar vele handen die me nu dragen. Mijn godsvertrouwen is veranderd, verinnerlijkt. Ik ben een gelukkig mens, misschien wel gelukkiger. Ik sta voor een nieuw begin: minder er-moe-ten-zijn, meer er mogen zijn, bestaan, rechtop-staan, zoals ik me ten diepste geroepen weet.”

Anoniem

ALS IK LATER GROOT BEN ...

“Ik zou graag goed piano leren spelen. Ik speel al een paar jaar piano. Tot voor kort speelde ik muziekstukken uit makkelijke pianoboeken, maar nu mag ik al moeilijkere instuderen, zoals werk van Bach en Burgmüller.

Ik zing ook in het kinderkoor van Hoogstraten. Muziek is mijn ding. Dat doe ik dolgraag. Ook mijn ouders zijn goede muzikanten. Mijn mama speelt ook piano en mama en papa spelen allebei gitaar. Niet dat ik van muziek per se mijn job wil maken, maar ik wil wel blijven spelen omdat het een leuke uitlaatklep is.”

Lieze De Bakker, elf jaar

ALS IK LATER GROOT BEN ...

“Ik wil later graag atleet worden, want ik sport graag. Ik kan goed lopen. Ik was derde in de criteriumcross. Dat is een wedstrijd waarbij je zes keer moet lopen. Telkens wordt je tijd opgemeten. Wie de beste tijd heeft, wint de cross.

Ik doe atletiek op dinsdag en donderdag, twee keer per week dus. Daarnaast leer ik ook gitaar spelen. Ik vind het ook leuk om met baby's te spelen. Misschien wil ik ooit wel in een kinderclub werken. Dat is een opvang waar kinderen na school terecht kunnen tot hun ouders hen ophalen en waar ze allerlei leuke activiteiten doen.”

Jan De Cordt, negen jaar

STAP VOOR STAP NAAR EEN BETER BESTAAN

De voorbije drie jaar is er heel wat veranderd voor Frank. De 53-jarige man worstelde jarenlang met een hardnekkige alcoholverslaving. Hij dronk gemiddeld veertig pinten per dag, ook al voelde hij zelf dat het niet goed was. Zijn gezondheid ging achteruit, hij voelde zijn lijf verzwakken. Meerdere keren was hij dicht bij een alcoholvergiftiging, wat telkens weer een wake-up call was om te stoppen ... Tevergeefs. De laatste tien jaar probeerde Frank diverse malen af te kicken, maar het lukte niet. Hij verbleef in verschillende afkickcentra, maar zodra hij werd ontslagen, begon hij terug te drinken. Tot een jaar of twee geleden. Toen gooide Frank van de ene op de andere dag het roer om.

Frank heeft een turbulente jeugd achter de rug. Zijn ouders heeft hij nooit gekend. Als kind groeide hij op in instellingen. Tijdelijk woonde hij bij een pleeggezin, dat goed voor hem zorgde, maar een echte warme familie werd het niet. Amper zeventien ging hij begeleid zelfstandig wonen. Hij werkte lange dagen in de bouw en leerde zijn vrouw Anouschka kennen. Het leven leek hem toe te lachen. Toch had de verslaving het leven van Frank al subtiel overgenomen. Beetje bij beetje ging het bergafwaarts met hem. Hij werd dakloos en belandde een aantal keer in de gevangenis. Op 13 december 2012 overleed zijn vrouw. Een periode van immens verdriet en ontredde volgde. Om de pijn te verzachten begon Frank nog meer te drinken, maar dat hielp niet.

Twee jaar later ontdekte Frank een andere en betere manier om het verlies van zijn vrouw een plaats te geven. Hij stapte van zijn huis op Linkeroever naar Scherpenheuvel. Een dikke zestig kilometer. Onderweg haalde hij herinneringen op aan Anouschka, aan hun goede en kwade dagen samen, aan de vele dingen die ze samen beleefden. En besepte dat alcohol hem geen troost kan bieden, en dat een pint hem enkel ongelukkiger maakt. Hij trok opnieuw naar een afkickkliniek, maar deze keer met het vaste

› *Zorgende handen helen blaren op de voeten van de deelnemers aan de Dodentocht in Bornem. Al stappend helen sommige wandelaars de blaren op hun ziel.*

voornemen om te stoppen. Met succes. "Ik wilde er echt vanaf", vertelt hij. Sindsdien raakt hij geen druppel alcohol meer aan.

Vandaag voelt Frank zich als herboren. Hij wil niet meer terug naar zijn oude bestaan. Hij kent de hel van een verslaving van binnenuit. Hij knoopte terug aan met zijn hobby, wandelen, en stapte al enkele keren naar Scherpenheuvel. Hij ontmoette Elsie, zijn nieuwe vriendin, die ondertussen ook de wandelmicrobe te pakken heeft. Samen met haar geniet hij van elke nieuwe dag. Dit jaar hoopt hij de Dodentocht te wandelen in Bornem, net over de grens met ons bisdom. Honderd kilometer stappen. Een zware tocht, maar Frank had al andere katten te geselen in zijn leven. Hij zette al vele stappen. Letterlijk en figuurlijk. Nu is hij onderweg naar de toekomst, die hij positief tegemoetkijkt. Hij heeft zijn leven terug op de rails en dat wil hij niet opnieuw kwijtspelen aan een verslaving.

Saskia van den Kieboom

ALS IK LATER GROOT BEN ...

"Ik weet nog niet echt wat ik later worden wil ... Wat ik wel al weet, is dat ik iets sociaals wil doen. Iets waarbij ik op verschillende plekken kom en veel mensen ontmoet. Ik ben graag met mensen bezig.

Op school ontdekte ik al dat ik niet echt gemaakt ben om veel tijd achter mijn boeken door te brengen en lang te studeren. De praktijk spreekt me meer aan. Nu leg ik ook al graag en veel contacten met mensen rondom mij. Ik ga graag mee op JEP!-kamp en ik ben ook graag actief in de KSA. Ik heb daar heel wat goede vriendinnen. Ik hoop dat ik nog lang lid kan zijn, en wie weet, misschien ook leidster kan worden. Ik weet niet goed welke jobs er zoal bestaan, maar het lijkt me boeiend om bij de recherche te werken en moorden op te lossen.

Er zijn nog zoveel andere zaken waarvan ik droom ... Ik zie wel wat de toekomst brengt."

Sofie Van den Bergh, 12 jaar

© Marjolijn Bruyndonckx

DE WEG VAN ABRAHAM

BREEK UW TENT OP EN GA OP REIS

*‘Breek uw tent op, ga op reis.’
‘Wij zijn samen onderweg.’
‘Pelgrimstocht der mensen, veertig jaar woestijn.’ Het zijn enkele titels van liederen die we in de kerk zingen. Ze vertolken een belangrijk Bijbels thema. **Velen zijn immers onderweg in de Bijbel. Abraham’ is een van hen.** Over zijn wedervaren lezen we in het eerste Bijbelboek Genesis (Genesis 11, 27 - 25, 11). ‘Op weg zijn’ loopt als een rode draad door zijn verhaal.*

Myriam Smits

Wie het verhaal van Abraham kent, herinnert zich de beginwoorden van zijn roepingsverhaal:

“Trek weg uit uw land, uw stam en uw familie, naar het land dat Ik u aan zal wijzen” (Genesis 12, 1).

Wanneer je echter hoofdstuk 11 van het boek Genesis lees, kom je tot de ontdekking dat Abraham reeds onderweg was:

“Terach nam zijn zoon Abram en zijn kleinzoon Lot, de zoon van Haran, en zijn schoondochter Sarai, de vrouw van zijn zoon Abram, met zich mee, weg uit Ur in Kasdim, en ging op weg naar Kanaän. Toen zij echter in Haran aangekomen waren, bleven zij daar” (Genesis 11, 31).

1 In het eerste deel van het verhaal in Genesis (tot Genesis 17, 5) heet Abraham ‘Abram’. Ik gebruik hier de namen ‘Abraham’ en ‘Sara’ zoals beiden deze van God kregen en ze nu in de traditie worden genoemd.

De reden waarom Terach wegtrok uit Ur vind je in de voorafgaande hoofdstukken. God spreekt over Noach en zijn zonen de volgende zegen uit:

“Wees vruchtbaar, word talrijk en bevolk de aarde” (Genesis 9, 1).

Dat blijkt in de geslachtslijst van Sem uit de hoge leeftijden en de verwekking van zoon op zoon. Het lijkt een keten die zonder einde door gaat, toch komt er een einde aan. Terachs zoon Haran is de eerste die sterft sinds de zondvloed. En van de vrouw van Abraham wordt gezegd dat ze onvruchtbaar is. Hoe valt dat te rijmen met de zegen, die na de zondvloed aan Noach is gegeven?

Vervolgens neemt God het heft in handen en roept Abraham om zijn land, stam en familie te verlaten. Abraham liet reeds zijn vaderland en clan achter zich, nu verlaat hij ook zijn familie: hij trekt verder met zijn vrouw en zijn neef Lot naar het land dat God hem zal laten ‘zien’. De tocht van Abraham eindigt niet als hij het beloofde land heeft bereikt. Het reisverhaal gaat verder. Bijzonder daarbij is dat voor het doortrekken van dat land hetzelfde werkwoord wordt gebruikt als later in het verhaal over de doortocht van de Rietzee (uittocht uit Egypte), de woestijntocht en de doortocht van de Jordaan (intoct in het beloofde land). De geofende Bijbellezer merkt in de Abrahamcyclus meer van dergelijke linken met de latere geschiedenis van het Joodse volk, zoals ook zijn ontmoeting met koning Melchisedek van Salem, een verwijzing naar Jeruzalem (Genesis 14), en zijn verblijf in Gerar in het gebied van de Filistijnen (Genesis 21, 34).

Zulk een element is ook de stopplaats in Sichem. Na de intoct in het beloofde land zal Israël op deze plek uitdrukkelijk kiezen voor de God die met hen meetrok. Abraham reist naar Sichem vanwege de heilige plaats

aldaar, de eik van More. In de naam More zit een verwantschap met het Hebreeuwse werkwoord voor ‘leren’: Abraham trekt naar een plaats van onderricht. De link met de Tora is zonneklaar. Maar er is meer aan de hand. In het Hebreeuws zijn de werkwoorden ‘zien’ en ‘leren’ aan elkaar verwant. In Sichem verschijnt God aan Abraham: Abraham ziet niet alleen het land, hij ziet God zelf. Daar geeft God aan Abraham de belofte van het land:

“Aan uw nakomelingen zal Ik dit land in bezit geven” (Genesis 12, 7).

Daarom richt Abraham er een altaar voor God op. Toch blijft hij daar niet, maar trekt hij verder naar de Negev, naar het zuiden, richting Egypte. Hij heeft het land van noord naar zuid doorgetrokken. Maar ook het westen en het oosten komen in beeld:

“(Abram) sloeg zijn tent op tussen Betel in het westen en Ai in het oosten” (Genesis 12, 8).

Abraham heeft zijn opdracht volbracht. Maar dan blijkt het beloofde land niet voldoende voedsel voort te brengen. Er zit maar één ding op: naar Egypte trekken. Om te voorkomen dat hij omwille van zijn vrouw vermoord zal worden, stelt Abraham haar voor als zijn zuster. Wat hij vreest, gebeurt: de hovelingen brengen Sara onder de aandacht van de farao met als resultaat dat hij haar tot vrouw neemt. En Abraham overlaadt hij met geschenken:

“Omwille van haar behandelde hij ook Abram goed en schonk hem schapen, runderen en ezels, slaven en slavinnen, ezellinnen en kamelen” (Genesis 12, 16).

De gevolgen laten niet lang op zich wachten. God grijpt in en zendt zoveel plagen op de farao af dat deze besluit om Sara terug te geven

“Ik was twaalf jaar toen ik tijdens de voorbereiding op mijn vormsel een flyer in handen kreeg over de twintig kilometer van Brussel ten voordele van Broederlijk Delen. Ik begon te trainen en sponsors te zoeken. Het was het grootste wat ik ooit ondernomen had. Ik ging van deur tot deur bij ons in het dorp om over mijn engagement te vertellen. Beetje bij beetje sprokkelde ik een aardige som bijeen.” Zo getuigt Wout Boven, 19 jaar, uit Wuustwezel in de vastenkalender *Veertig dagen grond onder je voeten*. Wout is voortdurend onderweg ten voordele van Broederlijk Delen, als het niet al lopend is, dan is het wel al fietsend doorheen Burkina Faso. De vastenkalender (2,50 euro) is verkrijgbaar bij Halewijn, de liturgische boekhandels en Broederlijk Delen.

aan Abraham. Als een rijk man keert Abraham met Sara en met Lot terug uit Egypte naar het beloofde land. Opvallend daarbij is dat Abraham letterlijk op zijn schreden terugkeert: in omgekeerde volgorde doet hij dezelfde plaatsen aan:

“Van de Negeb trok hij verder naar Betel, naar de plek tussen Betel en Ai, waar zijn tent ook in het begin gestaan had, naar de heilige plaats, waar hij vroeger een altaar had opgericht; daar riep Abram de naam van de Heer aan” (Genesis 13, 3-4).

Abraham is terug bij het beginpunt in het beloofde land. Toch zijn er twee verschillen: de ervaring als vreemdeling in Egypte en de rijkdom dankzij de geschenken van de farao. Ook hier zien we een link met het uittochtverhaal van Israël:

“Neem ook al uw kleinvee en runderen mee, zoals u gevraagd hebt. Ga weg en smeeik ook voor mij zijn zegen af” (Exodus 12, 32).

“De Israëlieten deden wat Mozes hun gezegd had en vroegen aan de Egyptenaren gouden en zilveren sieraden en kleding” (Exodus 12, 35).

“Ook vele anderen trokken met hen mee, net als grote kudden kleinvee en runderen” (Exodus 12, 38).

Abraham en Lot wonen als broers bij elkaar. Toch creëert dat de nodige spanningen. Daarom stelt Abraham aan Lot voor om een keuze te maken uit het linkse of het rechtse deel van het land. Lot kiest echter niet voor een deel van het beloofde land:

“Toen liet Lot zijn blik rondgaan; hij zag, hoe rijk aan water het land langs de Jordaan was. Want (...) deze streek [was] even waterrijk als Egypte. Daarom koos

Lot heel het land langs de Jordaan en ging oostwaarts. Zo scheidden de beide broers” (Genesis 13, 10-11).

Hiermee verdampt de kans op een nageslacht voor Abraham via zijn neef Lot. Maar God doet in deze nieuwe situatie meteen een nieuwe belofte:

“Laat uw blik rondgaan en kijk vanaf de plaats waar u staat naar het noorden en het zuiden, het oosten en het westen. Al het land dat u ziet, schenk Ik aan u en aan uw nageslacht, voor altijd. Ik zal uw nakomelingen zo talrijk maken als het zand op de aarde” (Genesis 13, 14-16a).

De tweede intocht resulteert in een uitbreiding van de eerste belofte (het land valt ook ten deel aan Abraham zelf, het land wordt in zijn volledige omvang omschreven, Abrahams nageslacht is zo talrijk als het zand op de aarde) en een nieuwe woonplaats voor Abraham, namelijk bij de terebinten van Mamre. Het is daar dat God aan Abraham aankondigt dat Sara een zoon ter wereld zal brengen (Genesis 18, 1-5).

Alles lijkt voltooid: het land is in zijn volledigheid in beeld gebracht en de belofte van een talrijk nageslacht is gegeven. Het reisverhaal van Abraham lijkt ten einde. Toch is niets minder waar. Abraham trekt naar het koningsdal (Genesis 14) om Lot te bevrijden uit de handen van koning Kedorlaomer en zijn bondgenoten.

In hoofdstuk 22 klinkt een nieuwe opdracht van God tot Abraham met dezelfde Hebreeuwse beginwoorden als in Genesis 12. Reisgenoot is deze maal zijn zoon Isaak. Hun bestemming is de berg, die God zal aanwijzen in het land van de Moria. De opdracht is het offeren van zijn zoon. Bijzonder is dat er geen verdere aanwijzingen volgen. Abraham weet blijkbaar

over welke berg God het heeft. Op het moment waarop Abraham zijn zoon wil offeren, komt God tussenbeide en voorziet hij in een lam. Abraham geeft deze berg de naam: “De Heer ziet”. Belangrijk is het slot van het verhaal: Isaak blijft achter op de berg.

Zo wordt de groep die met Abraham op weg gaat, steeds kleiner. In het begin bestaat het gezelschap uit de vader, de neef, Sara en Abraham. Als eerste valt de vader af, vervolgens gaat Lot een eigen weg en ten slotte laat Abraham Isaak achter op de berg om alleen terug te keren. Abraham heeft er de vervulling van de belofte afgestaan aan God en de zekerheid gekregen dat God (voor)ziet. Hij gelooft God en is daarmee de vader van alle gelovigen geworden.

CCV organiseert een Bijbels leerhuis op 28 mei, 4, 18 en 25 juni, van 19.30 tot 22.00 uur. Info via **david.godecharle@bisdomantwerpen.be** of **myriam.smits@ccv.be**

Literatuur

Wim Beuken, *De trektocht van Abraham*, in *Collationes* (1991), blz. 271-286
 Noël Bonte, *Op weg met Abraham*, in *Collationes* (1999), blz. 341-368
 Filip Noël, *De vertelkunst van de Abrahamcyclus. Genesis 11, 27 – 25, 11*, in Hans Debel en Paul Kevers (red.), *Terug naar waar het begon. Het boek Genesis herlezen*, Leuven, 2016, blz. 67-84.
 Gianfranco Ravasi, *Abraham en het pelgrimerende volk van God*, in *Communio* 22 (1997), blz. 169-178.

› In de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen werd op 8 december een dankviering opgedragen voor de zaligverklaring van Charles Deckers. De witte pater, geboren in Antwerpen in 1924, wordt na zijn priesterwijding in 1950 naar Noord-Afrika gezonden. In 1977 keert hij terug naar België om het centrum El Kalima in Brussel op te starten. Dat wil de dialoog tussen moslims en christenen bevorderen. In 1987 keert hij terug naar Algerije. Eén dag na zijn zeventigste verjaardag, op 27 december 1994, wordt hij doodgeschoten tijdens een bezoek aan Tizi-Ouzou.

HOOPVOL EN VERBINDEND

ANTWERPSE PATER CHARLES DECKERS ZALIG VERKLAARD

Wat is een christelijke identiteit? Naar welke weg leiden Jezus en het Evangelie ons vandaag? “Naar de weg van verbondenheid en dialoog met elkaar, hoe verschillend we ook zijn, die pater Charles Deckers voorging in zijn leven en zijn sterven”, antwoordt mgr. Johan Bonny in zijn voorwoord van het boek ‘Trouw aan Algerije tot in de dood. Het ontroerende levensverhaal van vier witte paters vermoord in Noord-Afrika’. Op 8 december werd witte pater en Antwerpenaar Charles Deckers met achttien anderen zalig verklaard. Mgr. Bonny concelebreerde met een dozijn bisschoppen uit Algerije, Marokko, Tunesië en Frankrijk in de viering in het heiligdom Onze-Lieve-Vrouw van Santa Cruz in Oran, voorgegaan door kardinaal Giovanni Becciu, prefect van de Congregatie voor de Heiligverklaringen. “Een plechtigheid die ontroerde door haar eenvoud, zo typerend voor de Kerk in Algerije.”

Ilse Van Halst

Bijna vijftig jaar geleden werd Charles Deckers uit Antwerpen samen met drie confraters van de missionarissen van Afrika vermoord in Tizi-Ouzou. De witte paters zagen het als hun missie om als christen te midden van moslims te leven en met hen in dialoog te gaan. Heel wat Algerijnse moslims waardeerden hun

aanwezigheid. Ze werden ook nauw betrokken bij de zaligverklaring, die opende met een verwelkoming in de grote moskee van Oran. “We mogen niet vergeten dat net als de negentien martelaren, ook zoveel anderen, bij wie een honderdtal imams die verzoening nastreefden, in dezelfde gewelddadige omstandigheden omkwamen in de jaren 1993 tot 1995,” benadrukt mgr. Bonny, “in aanslagen door een geradicaliseerde moslimfractie tegen al wie verzoening en verbinding nastreefden in de samenleving, zowel christenen als moslims.”

Alle christenen die in die tijd in Algerije actief waren, werden met dezelfde vraag geconfronteerd: Blijven of vertrekken? “De witte paters wisten allen dat ze gevaar liepen voor eigen leven”, vertelt mgr. Bonny. “Dat risico zat ingebed in hun spiritualiteit, die sterk geïnspireerd was op Charles de Foucauld, die in de woestijn van Tamanrasset in het zuiden van Algerije leefde. Net als hij wilden ze geen moslims bekeren en dopen, maar een teken zijn van Jezus’ liefde in hun midden, in alle eenvoud en bescheidenheid. Het gaat erom de dialoog met andersgelovigen aan te gaan en langs de weg van de vriendschap elkaar te leren kennen en respecteren.” Je voelt dat die Kerk met haar lotgevallen van betekenis is voor de wereldkerk. Het getuigenis van Charles de Foucauld heeft in West-Europa een nieuwe spirituele wind doen waaien en nieuwe roepingen gewekt.”

“En allen namen ze dezelfde beslissing,” duidt de bisschop, “we blijven want we voelen ons met dit land verbonden, in vriendschap met de lokale bewoners die ook te lijden hebben onder datzelfde geweld. We laten hen niet in de steek.” Ze namen die beslissing ook uit christelijke overwegingen, aldus onze bisschop: “Wat betekent het christen te zijn? Welke taal spreekt de Kerk? Hoe doe je aan evangelisatie? Het antwoord was eenvoudig voor hen: door daar te blijven waar je nodig bent,

in alle weerloosheid, net zoals Jezus in zijn laatste dagen.” Hij vervolgt: “En ze namen die beslissing uit trouw aan hun zending en uit liefde voor de lokale mensen. Dat het moeilijke tijden waren, was voor hen geen reden om hun zending even op te schorten en te schuilen in het buitenland.”

“Het was niet hun bedoeling heldhaftig te zijn. Het waren geen helden”, onthoudt mgr. Bonny uit de vele getuigenissen van mensen die hen kenden. “Waren deze negentien niet vermoord, ze zouden nooit zalig verklaard zijn. Het waren gewone missionarissen zoals alle andere missionarissen, maar ze hebben hun geloof met hun leven betaald en zijn daarom zalig verklaard.” Dat betekent voor onze bisschop dat je eerlijkheidshalve niet enkel over deze negentien martelaren kunt spreken, zonder het ook te hebben over de tientallen missionarissen van bij ons die elders in vergelijkbare omstandigheden omgekomen zijn. “Daarom hecht ik er veel belang aan dat we elk jaar op 8 mei, de liturgische feestdag van deze kersverse zaligen, in de kathedraal niet alleen Charles Deckers gedenken maar ook alle andere missionarissen die even gewelddadig, even onverwacht, even onverdiend stierven op andere plekken in Afrika – Congo op kop – en Latijns-Amerika.”

Tijdens zijn bezoek aan Algerije woonde en leefde de bisschop mee met de witte paters. “Op een of twee oudere paters na waren het allen jonge dynamische zwarte ‘witte paters’ uit verschillende Afrikaanse landen. Dat was een deugddoende ervaring.” Op de vooravond van de zaligverklaring woonden ze een wake bij met getuigenissen van meerdere mensen die de martelaren persoonlijk gekend hebben, zoals de zus van mgr. Claverie, de vermoorde bisschop van Oran, en de moeder van zijn chauffeur, een jonge moslim die wist dat hij gevaar liep in dienst van de bisschop. “Hand in hand kwamen ze naar voren en samen legden zij getuigenis af.

› De dag na de zaligverklaring reisde mgr. Bonny met de familieleden van de overleden witte paters naar Tizi-Ouzou, een busrit van zo'n elf uur. "Het was een sfeervol moment van afscheid en erkenning van de families bij de graven van de witte paters. Aansluitend vierden we eucharistie in het bescheiden klooster waar de vier witte paters werden doodgeschoten. Al vierend kantelde het verdriet om hun lot naar vreugde en dankbaarheid om hun leven."

› De ambassadeur van België in Algerije organiseerde een plechtigheid in de ambassade ter nagedachtenis van pater Deckers. Een twintigtal mensen waren aanwezig, bij wie de nuntius (rechts), mgr. Teissier, emeritus aartsbisschop van Algiers, mgr. Desfarges, de huidige aartsbisschop, pater Luc Putzeys, regionale overste van de witte paters in België, en mgr. Bonny. Ze plantten een olijfbom in de tuin van de ambassade met een gedenktekenplaat voor Charles Deckers.

Een ontroerend moment." De liturgie werd opgeleust door een koor van zwarte Afrikaanse jongeren en een moslimkoor van mannen en vrouwen die traditionele soefiliederen zongen.

Die gedachte van samen vieren kleurde ook de dag van de zaligverklaring. "In de voormiddag woonden we een gemeenschappelijke gedenktekenviering bij in de grote moskee van

Oran, waarop de families van de negentien martelaren werden uitgenodigd, net zoals een aantal imams werden uitgenodigd op de zaligverklaring. Er was een vorm van wederkerigheid voelbaar. In de moskee hielden een aantal moslims en christenen toespraken over de overledenen, ook kardinaal Becciu nam het woord. De teneur was duidelijk: als christenen en moslims moeten we samen vanuit ons

geloof in God ons inzetten voor een betere samenleving en een beter mens-zijn."

Voor mgr. Bonny is deze zaligverklaring in Algerije bijzonder. "Je zou wensen dat het ook mogelijk zou zijn in andere landen in Afrika en Latijns-Amerika. Er zijn in ons land tientallen voorbeelden van martelaren in Congo, Rwanda, Burundi. Maar aan hun zaligverklaring zijn we nog niet toe. Dat het in Algerije al wel mogelijk is, is profetisch." Hij besluit: "Het martelaarschap van deze negentien heeft een actuele betekenis in een Europa dat de laatste jaren ook aanslagen en terreur kende en in het licht van een verharding van talen en gevoelens die mensen van verschillende afkomst en culturen tegen elkaar dreigt op te zetten. Dat zo'n zaligverklaring mogelijk is in Algerije toont hoe mensen, christenen en moslims, het leed uit het verleden samen ten goede proberen te keren, en hoe dat daar verzoening en verbinding teweegbrengt, terwijl het hier bij ons tot vertwijfeling en verharding leidt. Het is een ontroerend en hoopvolle getuigenis van hoe je samen pijnlijke verhalen uit het verleden kunt aangrijpen als een kans om welwillende en gematigde mensen bij elkaar te brengen om samen bruggen te bouwen naar een betere samenleving voor iedereen."

MEER DAN VOORBIJGANGERS

"Pater Charles kende Algerije goed, hield ervan en wilde dat ook wij van 'zijn' land en de bewoners zouden houden." Dat herinnert mgr. Jean Kockerols zich. Met een groep jongeren vergezelde de hulpbisschop van Brussel pater Charles op een trip door Algerije in de zomer van 1982, nog voor de burgeroorlog er uitbrak. "We ontmoetten moslims, vrienden of medewerkers van pater Charles, maar ook christenen: priesters, religieuzen, leken. Zij stonden voor een discrete aanwezigheid van het christelijke geloof in een volledig islamitisch universum."

Net als de andere martelaren die met hem zalig verklaard werden, leefde Charles Deckers dag in dag uit in een precaire context, maar de moeilijke omstandigheden waarin ze in toenemende mate leefden als religieus, waren voor geen van hen een reden om 'de winkel te sluiten', aldus mgr. Kockerols. "Dankzij hun radicale trouw aan het ontvangen appel en de zending, worden ze voor de Kerk een baken", vervolgt mgr. Kockerols. "Ze gingen naar anderen toe, als vreemdelingen en onbekenden. Als buitenlanders in hun gastland hebben ze zich geëngageerd, niet als voorbijgangers, maar vanuit het verlangen hun leven te delen met de lokale bewoners. Ze hebben zich kostbaar en kwetsbaar opengesteld voor het andere, zonder wapens, zonder argumenten, zonder verleiding. Het waren slechts gezichten met blikken die elkaar kruisten en in de ander een broer of een zus zagen."

Het delen van het leven van lokale moslims leidde tot een dialoog vanuit de vriendschap die tussen hen groeide. "Pater Charles en de monniken van Tibhirine liepen bewust het risico van de uitgestoken hand, gastvrij en kwetsbaar, in het vertrouwen dat een broederlijke en respectvolle relatie mogelijk is en blijft, en uiteindelijk een verrijking wordt voor beiden. Hun getuigenis bevaart ons", besluit mgr. Kockerols: "Durven wij vandaag, in een zo pluriforme samenleving waar de vreemdeling angst aanjaagt, als christenen ons leven te verbinden met anderen en durven wij onze buur die van ver komt de hand te reiken?" (GDK/IVH, samengevat uit Pastoralia, tijdschrift van het aartsbisdom Mechelen-Brussel)

Op www.charlesdeckers.be vind je getuigenissen over zijn leven. Het boek *Trouw aan Algerije tot in de dood. Het ontroerende levensverhaal van vier witte paters vermoord in Noord-Afrika verscheen bij nv Halewijn. Prijs: 15,50 euro. Bestellen kan via www.halewijn.info of via 03 210 08 11.*

JONGEREN EN RELIGIE

DIVERSITEIT VRAAGT OM DIVERS AANBOD

Waar blijft de jeugd? Deze verzuchting klinkt in menig geloofskern. “Jongeren hebben over het algemeen weinig met religie, godsdienst, Kerk en geloof. Het lijkt een taal die niet meer bij jongeren past,” weet de Nederlandse hoogleraar Monique van Dijk uit haar jarenlange onderzoek naar jongeren en religie. Tegelijk beseft ze: “Veel depressies en burn-outs wijzen op het ontbreken van rust en verstillig. Jongeren zoeken een kompas om keuzes te maken. Velen vragen zich af: ‘Wat is waarheid?’” Op twee vormingsavonden legt ze uit hoe we als kerkgemeenschap hierop kunnen inspelen.

Johan Govaerts

Monique Van Dijk-Groeneboer, hoogleraar religieuze educatie aan de universiteit van Tilburg, onderzoekt al meer dan twintig jaar hoe leerlingen uit het secundair onderwijs

› **Inspiratie opdoen in de popupkapel. Het is maar een van de vele Inspirelli-momenten. Heb jij ook zin in Inspirelli? Je bent welkom op de Cinema Inspirelli op 25 januari in Turnhout en 27 januari in Mol, op de jongerenviering in Lier op 3 februari (check Facebook Jongerenvieringen Lier), op de jongerenavond in Antwerpen op 14 februari (check www.kerknet.be en surf naar IJD) en op de Taizéviering in Hoogstraten op 15 februari om 20.30 uur in de Dageraadkapel (Sint-Willibrorduskerk, Dorp 1 in Rijkevorsel).**

in Nederland naar religie kijken. “Jongeren geloven wél”, stelde ze overtuigd op een studiedag ‘Jongeren en Kerk’ in de oase van Ter Dennen in Westmalle voor bijna 120 beroeps-pastores uit de Kempen.

In 1997 startte Monique met het afnemen van vragenlijsten bij leerlingen uit het secundair. Iedere vijf jaar paste ze de vragenlijst aan en legde ze hem opnieuw voor. Daaruit leerde ze: “Op basis van hun antwoorden op een open vraag over zingeving en religie kunnen we vier houdingen tegenover religie onderscheiden: theïsme, hedonisme, atheïsme en ietsisme.” Sinds enkele jaren organiseert ze de bevraging digitaal.

“Hoe ga je om met jongeren in dialoog? Welke kernwaarden zijn daarbij van belang? En wat is de invloed van buitenlandse christenen? We mogen zeker geen nostalgische hoop koesteren. Veeleer moeten we vertrekken van de vraag: wat verwachten zij van ons? Allicht kunnen we zelf het antwoord geven: authenticiteit, transparantie, aanwezigheid, levenswijsheid,

bereidheid tot luisteren, hulp om hun dromen waar te maken.”
Enkele pastores

“De laatste jaren zien we enkele opvallende trends”, aldus Monique. “Kerkgang en bidden nemen verder af. Jongeren willen vrij en onafhankelijk zijn. De bekommernis voor het milieu zit in de lift evenals de aandacht voor een meer rechtvaardige samenleving.”

“Luisteren naar jongeren en hen nabij zijn vraagt een pastorale basis-houding: een houding van respect, warmte en waardering. Maar ook: hun nieuwsgierigheid voeden en je eigen verhaal aanbieden.”
Een groep pastores

Op basis van al deze gegevens onderscheidt ze vier typologieën religiositeit bij jongeren: tranquillo's, spirituo's, legato's en fortissimo's. “Ik ontleen deze termen aan de klassieke muziekwereld. De ene groep is niet beter dan de andere. Allen zijn ze te waarderen”, waarschuwt ze. “Een ding is duidelijk: de diversiteit vraagt om een divers aanbod.”

JONGERENSYNODE

Voor het eerst namen jongeren eind oktober 2018 zelf deel aan een bisschoppensynode in Rome. Op Facebook getuigde Annelien Boone hierover: "Wat een onvergetelijke ervaring tussen bisschoppen en jongeren uit heel de wereld! Van ritjes naar de synodezaal met onze Belgische bisschoppen naar internationale ontmoetingen met jongeren, van boeiende toespraken naar een interessante avond op de ambassade."

In het slotdocument pleiten jongeren voor pastorale initiatieven: "Voorbij de institutionele besluitvorming willen we een vreugdevolle, enthousiaste en missionaire aanwezigheid in de Kerk. We wensen ook met aandrang en uitdrukkelijk een prominente creatieve stem. Die creativiteit ligt vaak in muziek, liturgie en kunst, maar dat potentieel wordt momenteel amper aangeboord en de creativiteit in de Kerk wordt veelal gedomineerd door oudere kerkleden. Er leeft ook een verlangen naar sterke gemeenschappen waarin jongeren hun worstelingen en getuigenissen met elkaar kunnen delen. Op tal van plaatsen gebeurt dat al met lekeninitiatieven, bewegingen en verenigingen, maar jongeren verlangen om meer ondersteund te worden, officieel en financieel."

Aan wie zich afvraagt hoe dat te verwezenlijken, reiken de synodejongeren deze instrumenten aan: "Multimedia, ervaring van 'tussenjaren', aanbidding, meditatie, contemplatie en getuigenis." Paus Franciscus hield een vurig pleidooi om bruggen te slaan tussen generaties. "Geen gebalde vuisten, maar open handen om anderen te omarmen en te geven. Wees bereid je handen vuil te maken. Empathie, anderen liefdevol nabij zijn, gastvrijheid, luisteren, geduldig zijn, kunnen huilen en zonder schaamte je dromen verdedigen. Dat alles doet wonderen."

➤ *Jongeren op zoek naar rust en stilte in de abdij van Orval. IJD organiseert een Orvalweekend van 8 tot 10 februari. Info bij anaïs.fayt@ijd.be*

Vanuit Jongerenpastoraal IJD reageerde Anaïs Fayt met een citaat uit de diocesane visietekst: "Jongeren hebben voelsprietten om plaatsen te vinden waar het Evangelie op een spontane en authentieke manier wordt beleefd. De focus moet liggen op de positieve kern van de geloofsboodschap." En die positieve sfeer zindert door in het IJD-aanbod: "IJD wil jongeren de kans geven Christus te ontmoeten en zich open te stellen voor wat Hij ons te bieden heeft. Tegelijk willen we jongeren begeleiden op hun zoektocht naar het antwoord dat ze daarop willen formuleren."

"Jarenlang was ik 'kind aan huis' in het jeugdhuis. Daar moet je als pastor aanwezig zijn! Ze weten me altijd te vinden met een zorg of een verhaal. Ze hebben een luisterend oor nodig." Een pastor op leeftijd

Anaïs legt meteen uit hoe de jongerenpastoraal ook missionair wil werken: "We zoeken jongeren op die nog niet van IJD en Christus gehoord hebben. We luisteren naar hen: wat verlangen ze, waar vinden ze troost, wat maakt hen verdrietig? Daarbij willen we levensecht nabij zijn

en getuigen. Daarvoor hoef je trouwens zelf niet 'jong' te zijn. Ook als oudere pastor kun je daarin een belangrijke rol spelen. De enige voorwaarde is: zelf gevoed zijn om te kunnen voeden." Tegelijk vraagt ze zich af: "Zijn er voldoende plaatsen waarnaar je jongeren kunt verwijzen?"

Naast tal van activiteiten en programma's maakt IJD ook de link met Inspirelli, een lokale pastorale werking die jongeren een eigentijds geloofs-aanbod doet. Je vindt Inspirelli in Antwerpen, Hoogstraten-Rijkevorsel, Turnhout en Oud-Turnhout, Lier en Herentals. "Enkele kernen van jeugdpastoraal ontwikkelen een uitstralingsgebied. Dat zijn kernen waar jongeren een aanbod vinden dat inspeelt op hun levens- en geloofservaring", verduidelijkt Anaïs. "Dat kan gaan van kennismaking en verdieping tot liturgie en engagement. De focus ligt op de positieve kern van de geloofsboodschap. Bij en met elkaar kunnen jongeren nieuwe krachten aanboren, die alleen zij in zich dragen."

Meer info over het IJD-aanbod vind je op de site www.ijd.be.

Dekenale vormingsconferenties over Jongeren en Kerk met toelichting door Monique van Dijk en medewerkers van Jongerenpastoraal IJD.

* Data:

- voor dekenaten Kempen-Oost en Zuiderkempen: maandag 4 februari 2019, Thomas More Campus Geel, Kleinhoefstraat 4-6, 2440 Geel

- voor de dekenaten Noorderkempen en Kempen-West: dinsdag 5 februari 2019, Ter Dennen, Sint Pauluslaan 8, 2390 Westmalle.

* Telkens vanaf 19.30 tot 22 uur.

* Inschrijven (tot zeven dagen vooraf):

Kempen-Oost: via luyten.juan@gmail.com of 0479 46 27 84

Zuiderkempen: via rene.hendrickx7@gmail.com of 0494 77 76 69

Kempen-West: via jan.caljon@bisdomantwerpen.be of 03 500 00 18

Noorderkempen: dekenaat.noorderkempen@mail.be of 0499 74 89 56

Waar willen we naartoe met onze pastorale eenheid in de komende vijf jaar? Welke concrete stappen zetten we daartoe?

Wat is de identiteit van onze pastorale eenheid en hoe is die verbonden met mijn eigen geloven?

EEN VRAAG? EEN TRAJECT!

KLANKBORD VOOR TEAMS VAN PASTORALE EENHEDEN

*Wat? Hoe? Waarheen? Het is de aanvang van tal van vragen vanuit de pastorale eenheden die medewerkers van het vicariaat Kempen her en der opvangen tijdens hun werk. **Vragen die niet in dovenmansoren vallen.** Met een reeks nieuwe begeleidingstrajecten wil het vicariaat Kempen vanaf januari ter plekke mee op zoek gaan naar antwoorden. Op deze manier wil het de teams van pastorale eenheden nog beter lokaal en op maat bijstaan.*

Laurens Vangeel

Hoe communiceren we als pastorale eenheid? Hoe kunnen we werken aan onze interne en externe communicatie?

Hoe dragen we als pastorale eenheid zorg voor onze vrijwilligers? Maken we werk van een vrijwilligersbeleid?

Hoe leggen we dwarsverbanden naar categoriale pastoraal (vb. ziekenhuispastoraal, gevangenis-pastoraal, jeugd...) binnen onze pastorale eenheid?

“De nieuwe begeleidings-trajecten richten zich in eerste instantie tot teams van pastorale eenheden. Het is wel degelijk de bedoeling om het traject als team te volgen”, verduidelijkt

Anke Mertens, adjunct van vicaris Wim Selderslaghs voor het vicariaat Kempen. “Afhankelijk van het thema zijn ook mensen uit een specifieke werkgroep welkom, bijvoorbeeld een communicatieverantwoordelijke of iemand die de lokale kerngroepen in een pastorale eenheid bijstaat.

De trajecten zijn geen verplichte kost. “Elk team staat vrij om al dan niet in te schrijven”, verduidelijkt Anke. “Toch menen we uit de geluiden die we opvangen dat de aangeboden thema’s beantwoorden aan een zorg die leeft binnen de teams nadat ze de opstartfase hebben doorlopen.”

De begeleidingstrajecten onderscheiden zich van andere vormen uit het aanbod van ons bisdom in die zin dat ze zich richten op de specifieke context van één pastorale eenheid. “Ieder traject sluit inhoudelijk aan bij specifieke vragen die lokaal in die eenheid leven omtrent een bepaald thema. Medewerkers van het vicariaat die de trajecten begeleiden, komen ter plekke met een aantal reeds uitgewerkte suggesties op maat van dat team en aangepast aan de context van hun pastorale eenheid. Die kunnen steeds bijgestuurd worden afhankelijk van de concrete vragen van het team in kwestie. Teams kunnen

Hoe werk je als team van de pastorale eenheid samen met de pastores werkzaam binnen die pastorale eenheid?

Hoe komen we als pastorale eenheid tot een goede wisselwerking met de lokale kerngroepen?

zelf ook thema’s aanvragen die we niet standaard in ons aanbod hebben.”

Meteen waarschuwt ze: “Let wel, de trajecten zijn geen succesformule op zich, maar willen teams inspireren en op weg zetten.”

De duur van een traject hangt af van het thema. “We trachten zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande teamvergaderingen,” geeft Anke mee, “omdat we beseffen dat er al heel wat tijd opgaat aan vergaderingen. Over het algemeen spreken we van drie tot zes bijeenkomsten.”

Hoe geven we invulling aan het gebruik van kerkgebouwen binnen onze pastorale eenheid?

Hoe blijven we als Kerk betekenisvol voor jongeren vandaag?

Inschrijven kan via je deken, de adjunct van de vicaris voor je dekenaat of het vicariaat Kempen **vicariaat.kempen@bisdomantwerpen.be**

ZORG OP MAAT

OOG VOOR HET WELZIJN VAN MEDEWERKERS

© Ise Van Halst

*In november schreef het bisdom Antwerpen een vacature uit voor een **dienstverantwoordelijke zorg**, die ook medeverantwoordelijk zal zijn voor het zorgteam. Bij het ter perse gaan was de naam van de nieuwe medewerker nog niet gekend. Toch is dit een uitgelezen moment om stil te staan bij de context en achtergrond van ons zorgteam.*

Bart Willemen

“Deze vacature kadert in de intentie van het bisdom om aandacht te hebben voor de zorg voor medewerkers”, legt bevoegd vicaris Bruno Aerts uit. “Ook onze vraag aan pastores, sinds vorig jaar, om een begeleidingstraject te volgen, moet je vanuit dat perspectief bekijken. Intervisie- en supervisietrajecten bestonden al langer in ons bisdom, maar worden nu voor het eerst daadwerkelijk structureel opgenomen. Na een eerste jaar komen er heel wat positieve reacties op deze begeleiding uit het werkveld.”

Waaier aan bestaande zorg

De bekommernis voor het welzijn voor pastores is niet nieuw. Reeds lang bestaan in ons bisdom meerdere initiatieven en groepen, die elk op hun manier deze zorg op zich nemen voor de leden van hun groep. Denk maar aan de Diocesane Commissie PWW, de Diocesane Commissie Diaconaat en de Priesterraad.

“Deze zorg situeert zich niet enkel op financieel vlak via een solidariteitsfonds maar strekt zich uit tot bezoekersgroepen en begeleidingsgroepen”, verduidelijkt Bruno. “Ook voor andere zorgvragen hebben we al lange tijd aandacht. Ik denk bijvoorbeeld aan de ervaring die we opbouwden in het doorverwijzen bij alcoholverslaving. Ook de opvolging van misbruik in een pastorale relatie werd de voorbije twintig jaar sterker uitgebouwd. Zo richtten we in ons bisdom een opvangpunt op voor slachtoffers van misbruik.” Op dat opvangpunt kan iedereen terecht voor melding, erkenning, herstel, een klacht, een luisterend oor of een persoonlijk gesprek.

Een zorgteam

“Zeker dat laatste aspect, de besluiten die dienen genomen te worden in verband met de zorgvragen na misbruik, zowel bij slachtoffers als bij daders, maakte duidelijk dat er nood was aan een nieuwe taakgroep”, stelt de vicaris-generaal vast. “In 2011 richtten we een zorgteam op om op dat vlak coördinerend en onafhankelijker te werk te gaan. Coördinator Leo Dierckx verricht prachtig werk om vanuit het zorgteam verbinding te leggen met wat er al aan zorg bestaat in ons bisdom.”

Het aannemen van een dienstverantwoordelijke voor de zorg moet nog meer duidelijkheid en transparantie brengen over de werking van het zorgteam. “Zo denken we aan het vastleggen van vaste spreekuren, zodat mensen weten waar, wanneer ze bij wie terecht kunnen”, hoopt Bruno luidop. “De zorg die voorheen vooral informeel verliep, wordt vandaag meer en meer geïndividualiseerd, vanuit elke individuele zorgvraag. De vraag: ‘Bij welke therapeut

of psycholoog of psychiater kan ik terecht?’ kan aldus een vraag voor het zorgteam worden, via doorverwijzing op basis van een ploeg hulpverleners met een open houding op geloof en gelovig engagement.”

‘De zorg die voorheen vooral informeel verliep, wordt vandaag meer en meer geïndividualiseerd, vanuit elke individuele zorgvraag.’

Met het oog op interdiocesane afspraken en visies vergaderen de zorgteams van verschillende Vlaamse bisdommen drie keer per jaar. Een belangrijke vraag op hun agenda is onder meer hoe deze teams een onafhankelijk evenwicht kunnen bewaren tussen de positie van het bisdom als organisator van de zorgverlening enerzijds en de vertrouwenspositie ten opzichte van medewerkers anderzijds.

Je kunt het zorgteam bereiken
op 0476 08 35 55 of via
zorgteam@bisdomantwerpen.be

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

OPRICHTING PASTORALE EENHEID

Bij decreet van 7 oktober 2018 heeft de bisschop de pastorale eenheid **Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs** opgericht. Deze omvat het territorium van de parochies Lier, Heilige Familie; Lier, Sint-Gummarus met bijkerk Sint-Margarita, *Begijnhof*; Lier, Heilig Hart; Lier, Sint-Jan Evangelist, *Koningshooikt*; Lier, Heiligen Jozef en Bernardus, *Lisp*; Lier, Heilig Kruis, *Karthuizers* (zondagskerk) en Lier, Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt, *Lachenen*.

Het team van de pastorale eenheid bestaat uit priester Jan **Verheyen**, verantwoordelijk voor de gemeenschapsofbouw en de coördinatie; Roger Verlinden, verantwoordelijk voor de gemeenschapsofbouw; Jens **Van Rompaey**, verantwoordelijk voor de liturgie en het gebed, de verkondiging en de catechese; pastoraal werker in opleiding Gert **de Bakker**, verantwoordelijk voor de liturgie en het gebed, voor de diaconie en de solidariteit; Guy **Van den Broek**, verantwoordelijk voor de verkondiging en de catechese; Floortje **Nijssen**, verantwoordelijk voor de diaconie en de solidariteit en Freddy **Havermaet**, verantwoordelijk voor het financieel en materieel beheer.

Pastores in de parochies: priester Jan **Verheyen**; parochieassistente Ludwien **Mortier** en pastoraal werker in opleiding Gert **de Bakker**.

Pastorale benoemingen in een geloofskern van de pastorale eenheid: Kaatje **De Meester**, stafmedewerker Inspirelli – jongerenpastoraal; Aleksandra **Gwizdz**, vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het Heilig Hartziekenhuis in Lier; Sylvia **Rosseel**, vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het woon-zorgcentrum Sint-Jozef in Lier.

Ingevolge dit decreet van oprichting houden de federatie Lier, de functie van federatiecoördinator, de taken van het federatieteam, en de functies van de plaatselijk contactpersonen in de betrokken parochies, op te bestaan.

De bisschop houdt eraan bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

BENOEMINGEN

Herman **Augustyns**, priester van ons bisdom, werd per 1 juli 2018, herbenoemd tot federatiecoördinator voor de federatie Antwerpen-Centrum in het dekenaat Antwerpen-Centrum, voor een periode van zes jaar.

Vincent **Ceulemans**, norbertijn van Averbode, voorheen parochievicaris in de parochies van de pastorale eenheid Heilige Norbertus (Laakdal-Meerhout), werd per 1 december 2018 benoemd tot parochievicaris in de parochies van de pastorale eenheid De Heilige Apostelen (Balen-Mol) voor een termijn van een jaar.

Maria **Fransen** en Sonja **Willems** werden per 1 oktober 2018 benoemd tot teamleden van de pastorale eenheid Heilige Nicolaas van Poppel (Arendonk, Baarle-Hertog, Ravels), voor een periode van zes jaar.

Bert **Hellebaut**, diaken van ons bisdom, werd per 1 november 2018 benoemd tot diaken in de parochies van de pastorale eenheid Heilige Veronica (Borsbeek, Schilde, Schoten, Wijnegem, Wommelgem), voor een termijn van zes jaar.

Thomas **Hendrikus**, missionaris van Scheut, werd per 11 oktober 2018 benoemd tot afgevaardigde van de Belgische bisschoppen voor de relaties met de moslims voor

Nederlandstalig België. Hij behoudt zijn overige functies.

Joris **Schepens** werd per 1 november 2018 benoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in de Strafinrichting Wortel in Hoogstraten, in de pastorale eenheid Sint-Franciscus (Hoogstraten-Rijkevorsel), voor een periode van zes jaar.

Myriam **Smits**, aanspreekpunt voor het CCV, werd tevens benoemd tot adjunct van de bisschoppelijk vicaris voor het vicariaat diocesane diensten, per 1 september 2018, voor een periode van zes jaar.

Indy **Van Noten**, pastoraal werkster in opleiding, werd per 1 september 2018 herbenoemd tot vertegenwoordiger van de katholieke eredienst in het AZ Sint-Jozef in Malle, in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria, tot 31 augustus 2021.

Marijke **Verrelst**, pastoraal werkster, werd herbenoemd tot pastoraal ziekenhuiswerkster binnen de instellingen van de Zorggroep Multiversum, tot 21 april 2024.

Bernardus **Weijs**, pastoraal werker, werd per 1 september 2018 herbenoemd tot pastoraal ziekenhuiswerker in het AZ Sint-Elisabeth in Herentals, voor een periode van zes jaar.

Bart **Willems**, stafmedewerker voor de catechese in ons bisdom, werd per 1 september 2018 tevens benoemd tot adjunct-directeur van het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen, dat behoort tot het vicariaat Diocesane Diensten, voor een periode van zes jaar.

© Frank Bahnmüller

› Thomas Hendrikus

ZENDING

Gerry **Bellekens** werd per 1 september 2018 gezonden als pastoraal werker en bevestigd in zijn functie als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie en parochieassistent in de parochies van de pastorale eenheid Mozes (Heist-op-den-Berg, Putte), tot 7 september 2023.

Birgitta **Birgit Burbaum**, pastoraal werkster, voorheen pastoraal ziekenhuiswerkster in Campus Sint-Vincentius in Antwerpen, werd per 1 mei 2018 gezonden als parochieassistent in de parochies van de federatie Antwerpen-Centrum, voor een periode van zes jaar.

OVERLIJDEN

Jan **De Keyser**, priester van ons bisdom, overleed in Lier op 6 november 2018. Hij was onder meer pastoor van Lier, Heilige Familie; Lier, Onze-Lieve-Vrouw-Onbevlekt, *Lachenen*; en Lier, Sint-Jan Evangelist, *Koningshooikt*. Hij werd geboren op 28 november 1937 in Heffen en priester gewijd op 30 juni 1972.

Eric **Thielemans**, priester van ons bisdom, overleed in Lier op 21 oktober 2018. Hij was onder meer deken van het voormalige dekenaat Rupel-Nete en pastoor in de parochies van de federatie Berlaar. Hij werd geboren op 29 juni 1949 in Turnhout en priester gewijd op 21 juni 1980.

Alfons **Van Dijck**, priester van ons bisdom, overleed in Malle op 5 november 2018. Hij was onder meer deken van het voormalige dekenaat Hoogstraten en pastoor van Hoogstraten, Sint-Katharina en Hoogstraten, Sint-Jan Baptist, *Wortel*. Hij werd geboren op 21 januari 1934 in Loenhout en priester gewijd op 31 augustus 1958.

Opleiding Vredeseducatie

Met de opleiding Vredeseducatie wil de Universiteit Antwerpen de vinger aan de pols houden van de ontwikkelingen in maatschappij en school en zo bijdragen tot burgerschap en tot een cultuur van de vrede. Professionals belichten er vanuit een pluralistisch en humaan perspectief verhalen uit het verleden (herinneringseducatie) en uit de lokale en wereldwijde actualiteit. De opleiding richt zich tot mensen die bewuster en adequater willen leren omgaan met conflicten en vormen van geweld.

Plaats: Stadscampus in de Rodestraat Aula R 230. Info en inschrijven via rogerboonen@hotmail.com

JUBILARISSEN 2019

Volgende diocesane priesters, actieve reguliere priesters, diakens en pastorale werk(st)ers jubileren in 2019. Proficiat!

10 jaar (2009)

- 4/01 Bonny Johan, *bisschop*
- 3/02 Savarimuthu Edmund Dass, *regulier priester*
- 5/02 Rayappan Abiraham, *regulier priester*
- 21/06 Lodewyckx Marc, *diaken*

25 jaar (1994)

- 13/03 Aertssens Jan, *diaken*
- 17/04 Vermaercke Guy, *diaken*
- 15/05 Ooms Joanna, *pastoraal werkster*
- 23/05 Donckers Luc, *priester*
- 4/06 Van Gils Willy, *priester*
- 5/06 Verheyen Bart, *diaken*
- 27/08 Aerts Bruno, *regulier priester*
- 4/09 Dierckxsens Francis, *regulier priester*
- 27/10 Schildermans Gerarda, *pastoraal werkster*
- 28/11 Falloise Ingrid, *pastoraal werkster*

- 28/11 Greefs Thérèse, *pastoraal werkster*
- 11/12 Lambrechts Frans, *priester*

50 jaar (1969)

- 16/03 Van Dijck Herman, *regulier priester*
- 20/06 Stes Florent, *priester*
- 21/06 Gonthier Wilfried, *priester*
- 22/06 Van Gerven Jan, *priester*
- 27/06 Van Loon Jos, *priester*
- 13/09 Tielemans Guido, *regulier priester*

60 jaar (1959)

- 12/07 Degrève Frans, *priester*
- 12/07 Hendrickx Jos, *priester*
- 12/07 Thys Juul, *priester*
- 12/07 Vanhoof Piet, *priester*

65 jaar (1954)

- 31/01 Bulckens Jozef, *priester*
- 25/04 Van Bedaf Jozef, *priester*
- 19/12 Heuten Karel, *priester*
- 19/12 Moeyersoms Frans, *priester*

Wie lijsten publiceert, loopt het risico fouten te maken of onvolledig te zijn. We verontschuldigen ons daarvoor bij voorbaat en hopen dat je ons de bijkomende jubilarissen signaleert, zodat we ook hen kunnen vermelden. Dank!

› In de meimaand zijn velen als pelgrim onderweg naar Onze-Lieve-Vrouw. Ook dit jaar nodigt onze bisschop bewoners van woonzorgcentra, zorgvoorzieningen, Samana- en OKRA-kernen, parochie- en bedevaartgroepen en religieuze gemeenschappen uit op de Mariaviering tijdens de diocesane Meibedevoarten. In de eucharistieviering ontvangt wie dat wenst de ziekenzalving. Nadien kan je de bisschop persoonlijk ontmoeten bij een kop koffie. Praktisch: in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen op 7 mei om 14 uur. Inschrijven via 03 202 84 30 en in de basiliek Onze-Lieve-Vrouw-van-Lourdes in Edegem op 8 mei om 14 uur. Bij mooi weer is er een korte processie naar de naburige Mariagrot. Inschrijven via 03 500 00 18.

© Frank Bahmüller

STOPZETTINGEN

Emilia **Kuppens**, pastoraal werkster van ons bisdom, nam per 25 november 2018 ontslag als federatiecoördinator van de regio Herentals en als parochieassistente in Herenthout, Heiligen Pieter en Pauwel.

Jozef **Pauwels**, missionaris van Afrika, nam per 1 oktober 2018 ontslag als rector van de zusters trappistinnen, Abdij Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth in Brecht, in de pastorale eenheid Elia.

Alfons **Van Loenhout**, oblaat, is per 27 oktober 2018 met pensioen. Hij nam ontslag als pastoor van de parochies Stabroek, Onze-Lieve-Vrouw, *Hoevenen*; Antwerpen-Ekeren, Sint-Vincentius a Paulo, *Leugenberg*.

An **Vansteenbergen** nam per 1 november 2018 ontslag als verantwoordelijke voor de verkondiging en de catechese in de pastorale eenheid Sara en Abraham (Ranst-Zandhoven).

Paul **Verhulst**, priester van ons bisdom, is per 1 september 2018 met pensioen en heeft ontslag genomen als lid van de priesterequipe voor de parochies van de federatie Ekeren.

De bisschop houdt eraan bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

ONTTREKKING AAN DE EREDIENST

Bij decreet van 28 september 2018 heeft de bisschop de **Heilige Bernadettekerk**, Wim Saerensplein z/n, 2100 Antwerpen-Deurne, en het hoofdaltaar van deze kerk, per 8 oktober 2018 onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet onwaardig gebruik, zoals bepaald in can. 1212, 1214, 1222 § 2 en 1238 C.I.C.

MET MARIA OP WEG NAAR GOD

Mgr. Johan Bonny nodigt iedereen uit om mee op bedevaart te gaan van 7 tot 13 april 2019 naar Nevers, Rocamadour en Lourdes. Het thema van deze diocesane bedevaart luidt 'Rotsvast geloven. Met Maria op weg naar God'.

Praktisch: Er worden twee types bedevaart aangeboden: de grootste groep logeert in hotels, een kleinere groep verblijft in Nevers en Rocamadour in een sober huis met religieuze uitstraling, op of nabij het heiligdom. De kostprijs voor beide bedevaarten is dezelfde. Voor mensen met een beperkt budget kan een sociaal tarief voorzien worden. Voor gezinnen kan een gezinsprijs bepaald worden. Jongeren mogen vanaf zestien jaar mee onder begeleiding van de jeugddienst. Wie ziek of slecht te been is, wordt aangeraden om van 16 tot 21 juli met de diocesane bedevaart naar Lourdes te gaan (info via info@dba-lourdes.org of op 03 218 92 21).

Wie nog mee wil, wordt gevraagd meteen contact op te nemen met Christa Damen op 0474 89 41 64 of via bedevaart2019@bisdomantwerpen.be.

OP TOCHT MET PAUS FRANCISCUS

Paus Franciscus wil een Kerk vol erbarmen die zich schaaft achter de uitgesloten, een Kerk van dialoog waar respect is voor meningsverschillen in de spirituele traditie van Ignatius. Zijn optreden contrasteert met dat van zijn voorgangers. Franciscus wil een goede herder zijn die zich ten volle engageert en mee op tocht gaat, eenvoudig met de eenvoudigen.

In een themanummer *Naar een barmhartige Kerk. Paus Franciscus en zijn missie* gaat *Tijdschrift voor Geestelijk Leven* dieper in op de figuur en de missie van onze paus. Welke manier van geloven drijft hem? Wat wil hij bereiken? Hoe ziet hij de diaconale taak van de Kerk? Wat is zijn oecumenische opstelling? Wat is zijn visie op de integrale scheppingstheologie? Welke kenmerken vertoont zijn gelovige, sociale en kerkelijke agenda? Onuitwisbaar leed en veel kwaad zoals seksueel misbruik door katholieke ambtsdragers worden in dit themanummer niet uit de weg gegaan.

Je kunt het themanummer (160 blz.) bestellen bij nv Halewijn, abbonementenTGL@kerknet.be of 03 210 08 33. Prijs: 7,95 euro + verzendingskosten.

➤ De ontsluiting en herintegratie van het Mariadomein in de wijk Rustoord-Kaart in Brasschaat won de provinciale Erfgoedprijs 2018 ter waarde van tienduizend euro. De jury looft de aandacht voor de maatschappelijke omgeving: "Zowel oud als jong herontdekken het Mariadomein als het centrum van de woongemeenschap. Ook de grondige voorbereiding en samenwerking met alle partners uit het erfgoedveld verdient alle lof. De initiatiefnemers hebben bovendien oog voor de toekomst." Luk Lemmens, gedeputeerde bevoegd voor Erfgoed en voorzitter van de jury, vult aan: "Dit bij uitstek negentiende-eeuwse, typisch religieuze erfgoed heeft een nieuwe taak en rol gekregen binnen een moderne woongemeenschap, met oog voor de noden van zowel jong als oud. Dat dit bovendien gebeurt met een groot respect voor de erfgoedwaarden en met aandacht voor een ontsluiting van de historiek, de natuurlijke, symbolische en artistieke waarde van de site verdient dus alle lof." Lees meer in 'Relevant' van maart-april 2018.

© Provincie Antwerpen

EERSTE JAARRAPPORT VAN DE KERK IN BELGIË

In 2016 gaven in ons bisdom 57 katholieke pastores het beste van zichzelf in ziekenhuizen, woon-zorgcentra, psychiatrische voorzieningen en voorzieningen voor mensen met een handicap. Dat jaar telde de norbertijnenabdij in Postel 4.600 overnachtingen van mensen op zoek naar stilte, bezinning of gebed. Het zijn enkele cijfers uit *De Katholieke Kerk in België 2018*, het eerste jaarrapport van de Kerk in ons land, dat eind november is verschenen op basis van gegevens uit 2016.

Als je vraagt wat de Kerk doet, zullen velen verwijzen naar de zondagsvieringen, huwelijksplechtigheden en de catechese ter voorbereiding van de eerste communie of vormsel. Velen bekijken de Kerk als een sterk hiërarchische structuur. Dit rapport laat daarnaast een heel andere werkelijkheid zien: die van duizenden katholieken, bij wie vele vrijwilligers, die zich elke dag opnieuw belangeloos en zonder veel ruchtbaarheid inzetten in tal van verenigingen, lokale projecten en andere initiatieven voor mensen die het moeilijk hebben. Met dit rapport willen de bisschoppen de inspanningen van deze mensen meer zichtbaar maken.

Het jaarverslag schetst in 88 pagina's een breed panorama van het leven binnen de Kerk in ons land: van de clerus over jongerenpastoraal

en onderwijs tot bedevaartsoorden, gastenverblijven van kloosters en abdijen en pastorale opleidingen. De focus ligt op de zorg en de bijstand die de Kerk verleent aan kwetsbare groepen: zieken en ouderen, armen en minderbedeelden, migranten en vluchtelingen.

Het rapport brengt concrete voorbeelden van parochiale initiatieven, projecten van kloosterorden en religieuze congregaties en de zogeheten nieuwe bewegingen binnen de Kerk. Meteen mag blijken dat geloof meer is dan een privéaangelegenheid. Geloven leidt tot engagement in tal van sociale initiatieven in onze samenleving. Een tweede deel gaat in op het patrimonium, de organisatie en de financiën van de katholieke Kerk in ons land.

Het rapport *De Katholieke Kerk in België 2018* (88 blz.) is verschenen bij Licap-Halewijn en kost 5 euro. Het is verkrijgbaar in de liturgische boekhandel. Je kunt het ook bekijken en downloaden via www.jaarrapportkerk.be

De twaalfde editie van de Open Kerkendagen op zaterdag 1 en zondag 2 juni 2019 put inspiratie uit het thema 'emoties'. Kerkgebouwen beroeren ons immers tot in ons diepste zijn. Elk gebedshuis kan deelnemen, zijn deuren openen en een of meerdere activiteiten organiseren om het erfgoed en de emoties die het opwekt in de kijker te zetten. De Open Kerkendagen zijn jaarlijks terugkerende feestdagen voor al onze kerken, ongeacht ouderdom of religie ... Inschrijven kan via www.openkerkendagen.be. Meer info op www.openkerken.be

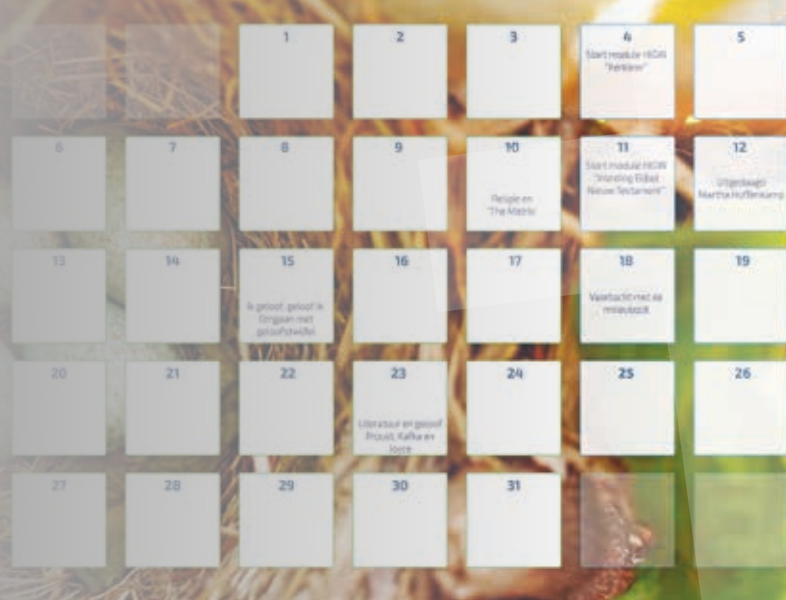

© Ilse Van Halst

➤ Even tanken onderweg en een deugddoende babbel slaan? De koffiestop ten voordele van Broederlijk Delen is een prima gelegenheid. Op 14 maart ben je welkom op het TPC op de Koffiestop na de vastenbezinning om 12 uur in de Damiānkerk en op 22 maart van 12 tot 13.30 uur in het bisschopshuis.

LERENSLANG

ZOEK DE VERSCHILLEN

In dit nummer van 'Relevant' vind je de tweede editie van de diocesane vormingskalender. Bij het begin van het werkjaar 2018-2019 rolde de eerste editie van de pers. Het is een gezamenlijk initiatief van CCV, HIGW en IJD. Onder het motto 'leerling van Jezus, geroepen tot levenslang leren' bundelen ze de activiteiten, bedoeld voor een breed publiek, in één brochure. Dat de diocesane vormingskalender beantwoordde aan een vraag, bleek uit de enthousiaste reactie van deelnemers en collega's.

Myriam Smits

Met enige regelmaat ontdekten medewerkers van CCV, HIGW en IJD dat ze onafhankelijk van elkaar activiteiten opzetten die eenzelfde thema hadden of met elkaar te linken waren. Het was alsof ze zonder het van elkaar te weten telkens opnieuw het warm water trachtten uit te vinden. Hoe dat in de toekomst te vermijden? Het antwoord is eenvoudig: door met elkaar te overleggen. Tijdens dat overleg werd de idee geopperd om de activiteiten die gepland zijn voor het komende werkjaar gezamenlijk naar buiten te brengen. De diocesane vormingskalender was geboren.

Welke informatie neem je op? Hoe organiseer je deze zodat de gebruiker snel vindt wat hij zoekt? Deze eenvoudige vragen beïnvloedden de keuze van een lay-out, waar overzichtelijkheid het uitgangspunt was, en van de kalendervorm, wat de mogelijkheid bood om

activiteiten per maand te groeperen. Dat was een eerste stap.

Een tweede stap betreft het soort activiteiten die aangeboden worden. Deze zijn niet alleen divers van inhoud maar ook van opzet. Zo zijn er vormingen die éénmaal worden aangeboden op één plaats zoals de activiteiten onder de hoofding 'Literatuur en geloof'. Andere vormingen worden op twee verschillende plaatsen georganiseerd. Denk aan de studiedagen 'Kerk en jongeren': je kunt hetzelfde programma volgen op maandag in Geel en op dinsdag in Malle. Daarnaast heb je vormingsreeksen die in hun geheel dienen gevolgd, bijvoorbeeld 'Bijbel Centraal' of 'Holy Listening'. Verder vormen zelfstandig te volgen bijeenkomsten een reeks met een thematische rode draad ('Stap je mee met Maria' of de Geloofsschool) of eenzelfde formule ('Het boek van de maand' in de kathedraal). Tot slot bestaat de mogelijkheid de modules aan het HIGW als vrij student te volgen. Hoe breng je al deze informatie in beeld zonder eindeloos te herhalen? Door te kiezen voor een lay-out die de lezer duidelijk maakt dat een activiteit al dan niet een onderdeel vormt van een reeks.

In deze tweede editie van de vormingskalender zijn de uitgangspunten dezelfde gebleven, maar is de uitvoering gewijzigd en dat na feedback van gebruikers. In de eerste editie groepeerden we de activiteiten wel per kalendermaand, maar niet in de vorm van een kalender. Gebruikers signaleerden ons dat ze de mogelijkheid misten om de kalender daadwerkelijk als 'kalender' te gebruiken. Dat kan nu wel. Eerst vind je een overzicht van de maand met voor elke dag de vermelding van de aangeboden activiteiten. Op een vervolgpagina vind je verdere informatie per activiteit, geordend op datum. Een datum in een cirkel wijst op een afzonderlijk te volgen bijeenkomst. Een

driehoek maakt je erop attent dat de vorming bestaat uit meerdere bijeenkomsten. In de rechterkolom vind je een verwijzing naar een website met meer info en de aanduiding of de activiteit deel uitmaakt van een reeks.

Of deze lay-out van de tweede editie nu ook de definitieve lay-out wordt? De toekomst zal het uitwijzen. Zeker is wel dat ook met deze editie nog niet alle vragen zijn opgelost. Cursisten die verschillende vrijwilligerstaken uitoefenen, vragen om een overzicht van alle cursussen en vormingen op één plek. De diocesane vormingskalender informeert momenteel enkel over de vormingen die openstaan voor iedereen. Vormingen voor een specifieke groep, bijvoorbeeld de leden van het team van een pastorale eenheid, worden niet vermeld. Een andere bedenking is of de diocesane vormingskalender ook lokale initiatieven van pastorale eenheden opneemt. Het kan immers inspirerend werken om over het muurtje te kijken en te zien waar andere pastorale eenheden mee bezig zijn. En moet de diocesane vormingskalender zich beperken tot vormingsactiviteiten? Denk aan de diocesane Meibedevoarten: horen zij thuis op de kalender of niet? Het mag duidelijk zijn dat de vormingskalender een *work in progress* is.

Een overzicht van alle activiteiten die door de verschillende diensten, verenigingen en bewegingen in ons bisdom georganiseerd worden, vind je op www.bisdomentwerpen.be (klik op vorming/navorming).

DOORKIJK

BEZINNING

› Jos Bonroy

© Christa Damen

© Christa Damen

WEES GEGROET, MARIA

“

Wees gegroet, Maria, vol van genade. De Heer is met u.

”

Die groet van de engel, lang geleden aan Maria gericht, nemen we over als we ons tot Maria richten. Het is het begin geworden van een gebed: het Weesgegroet. Het is een van de best gekende gebeden. Maria is voor ons de bemiddelaarster die alles wat ons bezighoudt en bezwaart bij Jezus haar zoon brengt.

Maria, in Nazareth bekend als Mirjam, is een jong meisje dat droomt van een mooi leven: een gezin stichten, kinderen krijgen, heel gewoon. In zijn evangelie vertelt Lucas (Lucas 1, 26-28) hoe een engel, een boodschapper namens God, haar een ongewone boodschap brengt: “Wil jij, overschaduwd door Gods Geest, de moeder van Gods Zoon worden?” Maria schrikt ervan. Je zou voor minder als jong meisje. Maar toch, zonder te weten wat het voor haar concreet met zich zal meebrengen, zegt ze: “Ja, fiat, laat het aan mij geschieden.”

Meteen daarna borrelen er ongetwijfeld heel wat vragen op bij haar. Ze is immers verloofd met Jozef en nu zwanger. Hoe zal hij reageren? Zal hij haar wegzenden zoals de Joodse wet toelaat? Wat zal er geroddeld worden! Heel haar leven wordt overhoop gegooid. En toch blijft Maria geloven, zoekend en broos, trouw aan haar gegeven woord. Zo is ze heel haar leven, ook al blijft ze niet gespaard van moeilijkheden en vragen omtrent haar zoon Jezus, over wat Hij verkondigde en deed. Het komt ons zo menselijk over in onze zoektocht naar zin, zowel bij vreugde en vooral in moeilijkheden en pijn. Daarom voelen we ons met haar verwant.

Soms richten we ons met onze eigen woorden tot Maria. Ook die persoonlijke eenvoudige gebeden kunnen prachtig zijn. Denk aan het gebed dat Ernest Claes zijn personage, Jan Vervloet, in de mond legt. Jan gaat op bedevaart naar Scherpenheuvel, vier uur te voet, weesgegroeten biddend. Bij Maria bidt hij vooral voor zijn echtgenote: “Lieve Vrouwke ... nu zit ik hier vlak voor uw gezicht. Ik zal u nu maar eens zonder complimenten en zonder weesgegroeten simpel op zijn Kempisch zeggen wat er op mijn hart ligt ... het ergste is ons Fien. Mijn gemoed komt vol als ik aan haar denk ... ge zoudt bekans zeggen dat het menske treurt ... ze zit daar van ene pas met tranen in heur ogen en heur handen in de schoot, iets dat nooit in haar aard heeft gelegen. Als ik dan vraag: ‘Fien kind, is er iets?’ beziet ze me met zo’n triestige ogen dat het me dwars door mijn hart gaat. Eergisteren avond zei ze ineens: ‘ons Melnieke zou deze maand dertien jaar zijn geweest.’ Ik zie het wel ... ze kan soms niet meer uit de voeten en ze probeert dat te verstoppen ... ’t gaat niet meer, Lieve-Vrouwke, ’t gaat niet meer. Daarom heb ik vandaag naar Scherpenheuvel gebeeweegd. Ik weet dat gij naar alle droefheid luistert, dat uw hart groot genoeg is om ’t allemaal te ontvangen ... klagen doe ik niet. Ik wil maar zeggen, goede moeder Maria, dat ge deze keer ons Fien zoudt moeten helpen. En ik peis dat ik nu weer mijn paternoster zal kunnen lezen, allemaal weesgegroeten, dat gij zo garne hoort.” *

In Lourdes hebben wij in een viering als volgt tot Maria gebeden:

Wees gegroet Maria, moeder van al ons verlangen, gij hebt ‘ja’ gezegd aan God en daardoor is Gods woord één van de onzen geworden. Wees gegroet, Maria, moeder van al ons zoeken, gij zijt met ieder van ons op zoek naar Jezus, ook wanneer wij zijn woorden moeilijk verstaan. Wees gegroet, Maria, moeder van al ons lijden, gij zijt de vrouw aan de voet van het kruis, troosteres van al wie lijdt en weent. Wees gegroet, Maria, hoor onze verzuchtingen en intenties, die we langs u aan Jezus, uw Zoon, graag voorleggen. Wees gegroet, Maria, vol van genade.

Misschien kunnen we ons op deze beide manieren tot Maria richten. Zij zal ons zeker horen en ons begeleiden op de weg die leidt naar heil. Probeer het maar eens.

Jos Bonroy
verantwoordelijke Diocesane
Lourdesbedevaarten Antwerpen

* Ernest Claes, *De wondere tocht*, 1997.
E. Claesgenootschap/Lannoo.

Foto's: © IJD

Onze jongeren

Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen
ijdanwerpen@ijd.be • 03 454 11 44

AFTELLEN NAAR DE WJD MET FLORIAN

Het is weer zover: de Wereldjongerendagen (WJD) komen eraan! Deze maand trekken vijftig Antwerpse jongeren naar de WJD in Panama, met het project Antwerpen|Panama. De zeventienjarige Florian uit Sint-Job-in-'t-Goor blikt vooruit naar deze bijzondere trip.

Welke activiteiten deden jullie al met de jongeren die deelnemen aan het project Antwerpen|Panama?

De allereerste bijeenkomst was eerder een kennismaking. We ontmoetten ook mgr. Bonny, onze bisschop, die een lezing hield over het priesterschap als roeping. Bij Pax Christi ging het dan weer over Panama zelf en hoe het er daar aan toegaat. We trokken ook samen op weekend. Daar bespraken we het verhaal van Maria en de engel Gabriël die haar de boodschap van God brengt. De activiteiten zijn best interessant, maar soms komt er wel veel informatie tegelijk op je af. Dat raakt je wel en het doet ook iets met je. Het zet je aan het denken.

Welke activiteiten staan er nog op de planning?

Op 11 januari, net voor de afreis naar de WJD, spreken we nog een keertje af. Wat er dan op de planning staat, weet niemand. Dat is een verrassing ...

Kan je het goed vinden met je medereizigers?

Ja, in het begin vormden we allemaal kleine groepjes. Maar het weekend van eind oktober in Arendonk heeft het ijs gebroken. Sindsdien zijn we echt één grote, hechte groep vrienden.

Weet je al iets over het programma op de WJD zelf?

Op 21 januari landen we erg laat 's avonds in Panama. We reizen meteen door naar het dorp waar we logeren bij gastgezinnen. De volgende dag gaan we naar Panama-Stad voor de openingsviering. Verder vieren we in het dorp waar we logeren ook eucharistie met onze bisschop, die met ons meereist, en een priester van de lokale gemeenschap. We brengen een bezoek aan de stad en nemen deel aan de festiviteiten. Vrijdag nemen we deel aan de avondwake. We slapen dan op een groot veld. Misschien zullen we wel niet zoveel slapen, maar vooral feest vieren... En natuurlijk nemen we ook deel aan de eucharistieviering met onze paus. Meteen daarna moeten we vertrekken om het vliegtuig huiswaarts te nemen.

Waar kijk je het meest naar uit?

Naar de avondwake. Ik heb het gevoel dat dat het meest emotionele moment van de hele jongerenbijeenkomst zal zijn, omdat iedereen dan samenkomt. Dan ben je met zoveel jongeren samen, en we zijn daar allen om dezelfde reden. Dat moet een kippenvloment zijn.

Wat hoop je vanuit dit project mee te nemen naar de toekomst?

Ik hoop vooral dat ik mezelf kan terugvinden in het geloof. Ik hoop dat dit mij zal bijblijven als een spectaculaire en fantastische ervaring, waaruit ik de rest van mijn leven energie kan putten.

Marjolein Bruyndonckx

IJD ZOMERT

Verlang jij tijdens de wintermaanden ook zo naar de zomer? Dan ben je bij ons aan het juiste adres, want IJD heeft heel wat mooie zomerinitiatieven in petto! Zo is er traditiegetrouw ons zomerkamp JEP!

'Jeppen' staat voor vriendschapsbanden smeden, creatief nadenken, geloof verdiepen en vooral: jezelf zijn!

Maak je liever een verre reis? Dan is onze 'spirireis' naar Israël jou op het lijf geschreven. Gedurende tien dagen ontdekken we het land waar Jezus heeft geleefd en waar Hij is geboren en gestorven. Een ervaring om nooit te vergeten.

Steek je liever de handen uit de mouwen? Dan zijn Ganagobie in Zuid-Frankrijk of de Lourdesbedevaart echt iets voor jou. De fantastische ervaringen krijg je er zomaar bij!

Wie eerder op zoek is naar stilte en gebed vindt zijn gading in Taizé, waar wekelijks honderden jongeren samenkomen om te bidden, te zingen en stil te vallen.

Orval, Jeunes en Prière, is dan weer een ideale kennismaking met het abdijleven. Of wat dacht je van een Tocht vol Spirit van de Tibériade naar Orval?

Het kan allemaal bij zomertIJD! Meer info op zomert.ijd.be

READY TO PLAY

VEROVER DE HEILIGE GRAAL

In deze editie staat *De Heilige Graal* centraal, een spel dat Jef Van Steenberghe, voormalig begeleider bij de Plussers in Arendonk, ontwierp als eindwerk. Het is een spannend bosspel waarin twee teams het tegen elkaar opnemen. In de strijd om de Heilige Graal kruipt elke speler in de huid van een Bijbels personage.

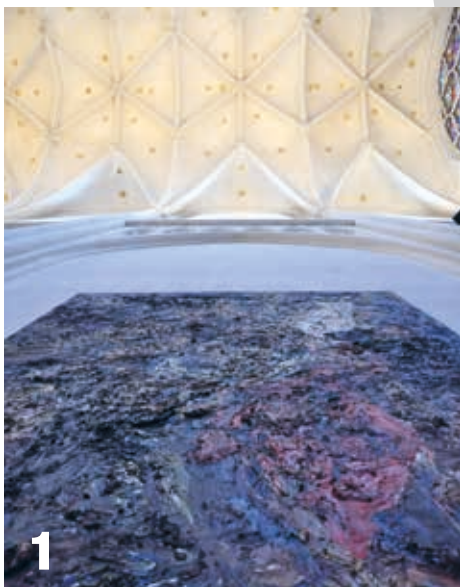
De groep wordt opgedeeld in team rood en team blauw. Strategogewijs worden de leden van elke groep vervolgens in een rangorde ingedeeld. De hogere rang wint telkens van de lagere rang. Zo haalt Delila het bijvoorbeeld op Samson. Op die manier kunnen de spelers elkaar kaartjes ontfutselen en proberen om het kamp van het andere team binnen te vallen. Het team dat erin slaagt om de Heilige Graal van het andere team in zijn eigen kamp af te leveren, wint het spel.

ONTDEK DE JEUGD JEPPEERS OP WEEKEND

Van 2 tot 4 november trokken zo'n 35 jongeren naar Bos en Brem in Kasterlee om daar een JEP!-weekend te beleven. Tijdens dat weekend ondervonden ze de magnifieke kracht van JEP! in het klein. Het weekend stond in het teken van het jaarthema van IJD: *Magnifiek!* Met fijne leefgroepmomenten afgewisseld met groepsactiviteiten zoals een Swingpaleis of een groot bosspel kon het weekend niet stuk. Ook de keuzeactiviteiten vielen in de smaak, net zoals het overheerlijke eten van de keukenploeg!

1. Psalm 119 suggereert dat je Gods kerven moet leren kennen om zijn gelaat te zien oplichten. En dat doet geen enkel kunstwerk zozeer als de 'Hommage aan Rubens: de kruisafneming' van Sam Dillemans, meent Bart Paepen, pastoor van de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal. Met Dillemans' hommage aan Rubens is de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal een nieuw hedendaags werk rijker. Dat kadert helemaal in de missie van de kathedraal om onder meer een onthaltende plek van schoonheid en spiritualiteit te zijn voor elke bezoeker, gelovig en niet-gelovig, en vanuit de christelijke identiteit de dialoog aan te gaan met de maatschappij. "Hedendaagse kunst kan wel degelijk een poort zijn naar verdieping en verbinding", aldus de pastoor.
2. De Kerk als dorpsknooppunt. Eind oktober ging onder die noemer een project van start in de kapel van Braken in Wuustwezel op zoek naar een eventuele nevenbestemming voor deze kapel. Het project loopt onder begeleiding van Rurant, platform voor rurale ontwikkeling in de provincie Antwerpen.
3. Op weg naar La chapelle Notre-Dame-des-Scouts in het bos bij de ruïne van de abdij van Orval. Eind oktober brachten de Amandusgroep, de buitenlandse priesters in ons bisdom, en hun jongere 'autochtone' confraters samen met mgr. Johan Bonny enkele dagen door in de abdij van Orval. Hun retraite stond in het teken van een terugkeer naar de bron: de bron van wijding en zending, de bron van verbondenheid in het priesterschap, de bron van liefde voor Jezus en voor de mensen.
4. Al uitgevaren met de milieuboot? Je krijgt onderweg uitleg over vervuiling, drinkwater, afvalwater, klimaatverandering, het gebruik van het kanaal, en je doet testen op het kanaalwater. De volgende afvaart vindt plaats op 18 mei van 14 tot 17 uur. Vertrek en aankomst: Albertkanaal Wijnegem (boven het sas, Stokerijstraat, ter hoogte van gebouwencomplex Axel Vervoort). Info via ecoteam.antwerpen@gmail.com.

1

© Mark Walker

2

© Johan Govaerts

3

© Kris Van De Poel

4

© De Milieuboot

WAS JIJ ERBIJ?

› Op een ochtend op weg naar het bisschopshuis. Onverwacht en verrassend fris verrijst Jezus uit de stijgers naast de Sint-Willibrorduskerk in Berchem, die ondertussen ook opgeknapt is.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

Onderweg

Koenraad werkt al twintig jaar bij mij en bezorgt mij vandaag een brief van een hogeschool die onderzoek voert naar de verwachtingen van personen die een rol opnemen in de ondersteuning van volwassenen met een NAH. Wat staat voor personen met een niet-aangeboren hersenletsel. Een brief voor mij dus want Koenraad is zo'n geval. Ondersteboven gereden door een vluchtmisdrijver toen hij tien was. Sedertdien na een jaar coma op het eerste gezicht zwaar motorisch gehandicapt vooral voor wat lopen en spraak betreft. Koenraad is lichtjes geïrriteerd en heeft de hogeschool gemaïld zelf aan het onderzoek te willen deelnemen aangezien hij zichzelf begeleidt. Koenraad heeft ongeveer alle verwachtingen losgelaten die een gewoon mens in het leven stelt: vet betaalde job, mooie vrouw en kinderen. Wanneer ik hem bezig hoor, moet ik hem gelijk geven, hij is een uitstekend zelfbegeleider. Zijn langs achter beschadigde kleine hersenen hadden een overontwikkeling van zijn frontaalkwab voor gevolg. Daarom filosofeert hij als geen ander. "Ik voel mij niet gehandicapt", zegt hij, "want ik kan alles wat ik wil." Met *alles* bedoelt Koenraad: cola drinken, met De Lijn rijden, bij mij werken en af en toe naar de Lunch Garden. Tussen deze vier is Koenraad altijd onderweg. Over normale mensen vindt hij dat ze alleen maar fouten dingen hebben geleerd: "Vanaf uw geboorte leert ge niks anders dan vasthouden. Het leven

begint met een handje vasthouden om niet te vallen, eindigt met een hand vasthouden om niet te vallen en tussenin: ziet dat ge uw job vasthoudt als ge werk vindt, ziet dat ge uw lief vasthoudt als ge een relatie vindt, houdt uw stuur vast als ge leert rijden, houdt uw geld vast als ge wilt dat het opbrengt, houdt uw portemonnee vast als ge over straat loopt, houdt uw gezondheid vast zolang ge kunt. Dat is wat mensen een leven lang horen en wat meestal mislukt." Als geen ander beleeft en beseft Koenraad dat onderweg zijn uitsluitend *loslaten* betekent. Heel af en toe voelt hij nog wel een lichte pijn als hij bijvoorbeeld een koppel hand in hand over straat ziet lopen. Maar dan troost hij zich met de gedachte dat die man waarschijnlijk de hand van zijn vrouw vasthoudt omdat ze anders een winkel zou binnenwippen om te shoppen. Humor is het enige wat Koenraad onderweg nooit wil kwijtspelen.

Ronald Sledsens

› Ronald Sledsens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

WAAROM GAAN WE OP WEG?

www.relevant-bisdomantwerpen.be